

Tingbok for Ringerike

Bok 34

1694

Transkribert av Thorleif Solberg

Gitt i gave til Ringerike slektshistorielag 2010 av
Thorleif Solberg

Søkbar bok

Boken er søkbar

Æ – Ø og Å kan være problematisk ved søk.

Noen ganger kan følgende bokstaver benyttes i stedet

Bruk E i stedet for Æ

Bruk O i stedet for Ø

Bruk A i stedet for Å

Det er register bak i boken.

Forord.

Tingboka for Ringerike - 1694 - er transkribert etter samme retningslinjer som jeg tidligere har brukt. Skrifta i denne tingboka er liten, og de enkelte bokstavene av den grunn av og til vanskelig å skille fra hverandre. Feiltolkning av ord kan derfor forekomme, spesielt av "fremmede" ord. Dersom stoff fra denne transkripsjonen skal benyttes, kontroller det ved hjelp av originalen.

Vågård 24.juni 1999.

Thorleif Solberg.

TINGBOK FOR RINGERIKE 1694.
Nr.34.

S.147b.

RETTERGANG PÅ TRØGSTAD TINGSTUE I NORDERHOV
20.januar 1694

efter hans velbårenhet hr.amtmann Tonsbergs høygunstige resolution av 7.desember sist avvigt, uti lensmannen Peder Rasmussens, så og efterskrevne av k.m.fogd tilnevnte lagrettesmenn, nemlig Erik Tandberg, Knut Ve, Rasmus Veisten, Siver Tandberg, Peder Hønen, Engebret Veisten, Nils Hverven, Kristoffer Haldum, deres overværelse.

Sr.Jørgen Larsen på Hønen inngav sin skriftlige stevning av 3.xbris sist avvigt, innkaller endel prov at vitne om en sak som av 4 commssaire er decideret anno 1680, den 25.juni uti Soknedalen.

Samt salig commissaire L.Larsens arvinger og Sr.Eggert Stochflet provene at påhøre etc., hvilke ikke møtte eller noen på deres vegne.

Ble så fremkalt Fredrik Lundesgården, Helge Berg, Paul Oppegården, Anders Rud og Knut Olsen Riper, hvilke efter avlagde ed provet som følger:

Fredrik Lundesgården provet, at da de 4 commissairer. Verner Nielsen, Morten Nielsen, Jacob Nielsen og Niels Bertelsen var committeret at decidere imellem salig Lars Larsen og Eggert Stochflet, samt forrige fogd Sr.Christen Christensen på Oppegården i Soknedalen, uti en dem imellem tvistende sak, da gikk der dom i saken samme tid, og provet at bem.te commissairer reiste så hjem igjen, og var der på Oppegården aldri enten før eller siden. Men ved en to eller tre dager efter hinannen, ved samme forretning, da ble fogden Christen Christensen dømt fra sin bestilling.
S.148a.

Helge Berg gestendiget at saken av velbe.te commissairer var ikke lenger oppsatt enn fra den ene dag til den annen, men hva dommen lyder, minnes han ikke.

Paul Oppegården tilsto at oppsettelsen av commissairene skjedde til neste dag efter saken for dem var procederet, men hvordan dommen gikk, minnes han ikke. Og de var ei mere på den forretning enten før eller siden.

Anders Ruds tilstand var at b.te sak ble oppsatt fra den ene dag til den annen, og dermed dro commissairene fort og kom der aldri enten før eller siden.

Knut Ripers edlige tilstand var at commissairene reiste noen dager efter St.Hansdag fra Hønefossen til den forretning på Oppegården, og kom igjen tredje dagen tilbake. Og da var alt gått dom i saken efter salig Lars Larsens beretning, og at de var der aldri i den forretning eller på den rettergang siden.

Derefter avla Torbjørn Rud sin edlige tilstand, at efterat saken for commis. var ageret på Oppegården første dagen, da ble den opptagen til annen dagen nest efter. Og da berettet salig Lars Larsen ham at der var gått dom i saken. Provet commis. aldri derefter at ha vært mere på den forretning.

Hvorefter monsr.Jørgen Larsen var tingsvitne begjærende.

S.152b. ALMINNELIG SAKETING PÅ TRØGSTAD TINGSTUE
I NORDERHOV PRESTEGJELD 24.februar 1694.

Overværende kong.maj.fogds fullmektig Sr.Christian Tommessen, så og lensmannen Peder Rasmussen, tillike med efterskrevne edsorne lagrettesmenn, som er: Engebret Eriksen Gile, Ole Jonsen Vaker, Knut Olsen Vaker, Siver Tandberg, Kristoffer Haldum, Knut Veien, Engebret Veisten og Erik Tandberg.

Ble publisert efterskrevne breve, såsom:
Ole Amundsens skjøte på en ødegård kalles Kittelsby i Haug anneks, skyldende 8 lispund, dat.22.febr.1694. Rasmus Jørgensen laugbød samme tid forbemelte gods og skyld, om noen nærmere i odelsgrenen dertil berettiget.
Peder Nærstad protesterte imot forinnførte skjøte, at Rasmus Jørgensen har solgt 3 lispund mere i Kittelsby enn han eier, og formener seg at være nærmest til innløsningen enn en fremmed. Lyste dog og sin pengesmangel, og så snart de kan bekommes, da at betale derfor efter billighet.

Sr.tolder Treschows pantebrev på den gård Kittelsby av 22.febr.1694.

Jacob Luths avståelse til Karl Aslesen på halvparten i den plass Rudstad (Røste) av 2.juni 1671.

Sr.Peder Sørensens utleggsseddel på hvis ham er tillagt uti sterboet hos Jesper Gregersen ved Hønefossen av 19.nov.1692.

Item velb.te Sr.Pedersens utlegg efter salig Inger Koch, Guttorm Trulsens, av 4.mai 1691.

Nok et skiftebrev efter salig Gudbrand Olsen Stiksrud, dat.3.martii 1693.

Knut Rippers skjøte på 1 lispund i Bårdrud av 20.des.1693.

Kristoffer Rolfsens bygselseddel på 3 fjerd. i Skøyen, dat. 26.nov.1693.

Elling Østensens bygselseddel på Stiksrud i Haugs anneks, skyldende 1 fjerding, dat.6.des.1693.

Anders Helgesens bygselseddel på Lundesgård av 8.jan.1694.

Derefter tilsa fullmektigen samtlige almue at holde deres veier og broer vedlike, såfremt de ei efter loven vil straffes, og dem så snart at reparere som seen avgår.

S.153a. Item om noen løs og ledig person finnes som seg i leiermål forsees, på hvis eier de og er, da det straks hos lensmannen at angive, så fremt de ei selv vil stande til rette og utlegge bøtene.

Såvelsom om noen løsgjengere betrefes som seg hos almuen oppholder, og ei har antaget hel eller halv års tjeneste, da at angives og føres til lensmannen, med mindre de som dem huse og holde vil straffes som de som huse fredløse.

Fullmektigen innstevnet Halvor Sørums for han har slått sin nabo et staurslag i marken, nemlig Jens Sørums, forleden den 21.aug.

Halvor Sørums møtte og sa at han slo efter Jens Sørums, men vet ei at han ramte ham.

Jens Sørums sa at han ragte ham et slag.

Johannes Olsen ble fremkalt og efter avlagt ed provet, at forleden høst i løvtiden kom Halvor til Jens i løvskogen, hilste og sa, det er ikke sønderlig du granne, du således ruinerer skogen du, og jeg får ingen løv.

Da sa Jens, må jeg ei løve i min egen skog, din hundsvott og din kjeltring.

Dermed hugg Halvor en liten pogg og slo efter Jens med og slo mot et tre. Annen gang ramte han ham litt på akselen. Dermed røkte Jens pogen fra Halvor og slo dermed til Halvor, men ramte ham ei. Fløy så i hodet på Halvor, dermed bar de begge omkull på en ask som lå på marken, hvor Jens av bemte kvister fikk noen blodvid i ansiktet.

Anders Olsen Hønefoss og Erik Jakobsen Broten (Bråten) tilsto, at den 21.aug.sistleden kom Jens Sørums til dem ved Hønefossen, bad de ville besiktige den skade han sa seg av Halvor Sørums at være tilføyet. Da så de at han hadde 5 små blodver i ansiktet, og at han var rød og blå på den ene aksele.

Fullmektigen påsto Halvor Sørums at vorde tilkjent at bøte 3de 6 lod sølv efter loven, uten noen motsigelse eller videre opphold, og begjærte endelig dom i saken.

Såsom hans høye Ex.statholder Gyldenløves her til tinge publicerede ordre av 13.mai sist avvigt, tilholder amtmannens approbation i slike saker behøves, da ville fullmektigen innen neste ting sådant hos cancellieråd og amtmann tilkjennegive.

Og såsom er ei mindre enn 2 personer overensstemmende uti en ting, så behøves til samme tid bedre opplysning uti saken.

Iligemåde innstevnet Knut Riper for "udf...else" Tor Kristensen ved Hønefossen tilføyet.

Knut Riper møtte og gestendiget stevнемålet.

Ble så fremkalt Anders Jørgensen og Søren Jemt, hvilke efter avlagt ed prøvet således:

Anders Jørgensen tilsto intet at vite om Knut Ripers og Tor Kristensens klammeri, eftersom han ei var tilstede da dette klammeri som på urgered gikk an. Men så vel før han gikk av Erik Olsens hus, at de var begge drukne.

Søren tilsto at han kom inn til Erik Olsen natten til den 5.februar. Da så han at Knut og Tor begge drukne, gikk og skubbet hinannen frem og tilbake på gulvet. Dermed bar de begge omkull, og som de kom opp igjen, sto de imot hinannen. Da sa Knut til Tor, du har forskyldt av meg en ørefiken, din skurk. Så slo han efter ham, men så ei at han ramte ham. Siden satte de seg tilsammen ved bordet og munnkastedes. Og Knut kalte ham skurk og kjeltring.

Som denne sak er av samme beskaffenhet som forrige, er den iligemåde som ovenmeldt, opptagen til neste ting. Og til samme lensmannen tilsagt flere prov i saken til opplysning at innkalle.

Ellers tilsto Søren Jemt ei at være vitterlig hvo der gav årsak til klammeriet, eller hvo som først slo hinannen.

S.153b. Knut Riper fordret igjen i rette sin sak til doms, som folio 116 og 139 til denne tid oppsatt og uti de 6 menns overværelse således ageret.

Inngav sitt innlegg hvoruti han påstår ingen prov at tages imot prov, såsom de første edfestede prov ei dertil er innstevnet, dat.idag.

Videre inngav han et tingsvitne, som melder at Helgerud har ligget under Bårdrud, og at salig Morten Larsen har fått halvparten deri fra Mad.Helgerud etc, dat.27.april 1657.

Herimot lot monsr.Gregers Mortensen, som selv tilstede for retten, ved sin fullmektig Peder Poulsen inngive et skjøte av salig borgermester Hans Eggertsen anno 1653 utgitt, til salig Morten Larsen på 1 fjerding uti Helgerud med bygsel over 1/2 pund, hvilket samme år er vorden tinglyst, uten noen gjensigelse.

Dernest til at bevise adkomsten til den 2den fjerding i Helgerud, derom ble fremlagt Sr.Jørgen Larsens skjøte av dato 29,januar 1684, hvormed bevises at Helgerud ikke fra anno 1653 har ligget under Bårdrud. Men om Bårdruds oppsittere har vært bevilget at bruke det for leie og landskyld av dess daværende eiermenn, derved formoder fullmektigen ikke at kan fravinnes noe av Helgeruds rette tilliggende eiedeler.

Inngav 2de stevnesedler, og begjærte de deruti inntagne vitnesbyrd at tages til forhør.

Knut Riper ved sin fullmektig Anders Jørgensen, erindrede uti retten, at såsom han har ved edsorne prov på åsteden Bårdrud har bevist det Helgerud og Bårdrud alltid har vært felles mark, altså formener han og fasteligen påstår, det han efter hans formark av gården bør nyte sin rem inntil annens eier vedtar. Og for det øvrige refererte seg til sitt innlegg og begjærer endelig kjennelse.

Fullmektigen repliserte at av Anders Jørgensens protestation klarlig kan sees hvorvidt hans prinsipal feiler i denne hans søkning, idet de påberopte prov ikkun sier at Bårdruds oppsittere har hatt fedrift og havn i de nu omtvistede eiedeler, men hvem det tilhører, visste de ikke. Av hvilke årsaker han begjærte de innstevnte prov at tages til forhør. Hvilke ordentlig således provet som de i stevningen finnes innført.

1. Ragnhild Halvorsdatter, 73 år gammel, tilsto å ha tjent på Oppen for 40 år siden. Da hørte hun aldri tale om noe skjelne og dele imellem Bårdrud og Helgerud, vet intet om deres utmarker. Da hørte hun at folk i bygden talte om at Bårdrud skulle være stokklende, men om det var eller ei, visste hun ikke. (Norsk hist.leksikon: Stokklending kan betegne en oppsitter på en gård, som ikke hadde andel i bygdesameiet). Dog visste hun at Bårdruds folk gjette tillike med Oppens bønder i åsen, hvilket ble de ei mukket.

2. Astri Jensdatter sier seg på det 5te tiøv års gammel, tjente for ungefehr nogle og 40 år siden på Oppen. Vet intet at prove om Bårdruds utmarker, thi hun vanket intet ned i skogen. Hørte av andre folk at Bårdrud skulle være stokklende og at Bårdruds folkene gjette med Oppens bønders forlov i åsene.

3. Torbjørn Rud, ved 50 år, gestendiget at han hadde hørt av Solve Bårdrud, at han klagede seg for hans fader, at Bårdrud skulle være stokklende, hvilket han minnes at ha hørt for omtrent 30 år siden.

4. Ole Henriksen sier seg ved 50 år. Tilstår at han tjente salig Morten Larsen for sagfogd ved Lille Heiern for 26 år siden. Da ble Bårdruds folkene ei tillatt at drive med deres fe ned til elven uten at han gav dem forlov dertil. Men når engen var innhøstet, gav Bårdruds folkene ham for havnene innengjerds 1/2 pund smør, men utengjerds gav de intet. Men måtte bede forlov av ham der at gjete så lenge han var der, nemlig i 2 år. Men kan ikke gi sin ed at den omtvistede utmark hører Helgerud allene til, ei heller at Bårdrud er sameie deri. Hørte ei heller noen anke av Bårdruds besittere derpå, hverken da eller siden.

S.154a.

5. Amund Veksal. ved 50 år, provet at salig Morten Larsen hadde en tjener hette Mikkell for omtrent 30 år siden, som var sagfogd ved Lille Heiern. Han røddet en bråte neden for Bårdrud mot Veksal eier. Som han kom derifra, så kom Simen Nilsen til tjeneste hos salig Morten Larsen. Han røddet og imot Veksal eier, og hørte ingen ankede hverken på den første eller siste rødning av Bårdruds besittere.

Videre hadde ingen av vidnesbyrdene at prove, hvorpå de samtlig efter at eden var dem forelest, avla deres corporlig ed efter loven.

Fullmektigen på Gregers Mortensens vegne påsto, at efterdi han med edsorne vidnesbyrd har bevist, at Bårdrud er og av Arilds tid har vært stokklende, så og at den fedrift de på Bårdrud har hatt i disse omtvistede utmarker til elven, somme tider til Helgeruds oppsittere er vorden betalt, og ellers undertiden når ingen betaling eskedes, hatt det med lov og minde. Item at Helgeruds oppsittere fra 30 år av, har hatt rolig hugst og rødning uti sameie og nede på den søndre side mot Veksal av Bårdruds oppsittere upåanket og upåkjært.

Formoder derfor at Knut Riper for Bårdrud imot så eldgammel hevd ingen rett eller adgang har til noe derav, men bør følge og forblive under Helgerud. Hvorom en rettmessig og forsvarlig dom forventes, med ellers billig omkostning for denne kostbare ibragte og forvoldende prosess.

Fullmektigen på Knut Ripers vegne begjærte at observeres, at Bårdrud er en gammel (gård), og har lenge vært til før Helgerud ble opprøddet. Hvorfor uforgripelig formener, at Bårdrud bør ha sin rem til utmark så vel som Helgerud. Og Gregers Mortensen for sakens lange opphold at refundere ham billig kost og tæring, og eskede dom i saken.

Avsagt.

Efterdi ikke allene citantens prov ved ed for retten på åsteden har forklart Bårdruds besittere for over 20 års tid upåanket at ha gjetet deres creature i de påstevnte utmarker, og "uformeent" om vinterern brukt beiteskogen til deres fornødenhet, item aldri at ha hørt skjelne og dele imellem omtvistede eiedeler, men endog contrapartens egne innkalte prov og vitner prover en ubehindret fedrift i utmarken inntil Hallsteinrud eier møter og vedtager, da kan ei annet sluttes enn påstevnte mark jo alltid har vært sameie og til felles for Bårdruds oppsittere.

Og kan det ikke hindre citanten i sin rettmessige søkning, at Ragnhild og Astri prover at ha hørt at Bårdrud skulle være stokklende.

Dermed er det ei fullkommen bevist, thi Torbjørn vitner at Solve hadde beklaget seg for hans fader at Bårdrud skulle være stokklende. Derav sa ikke at det enda var bleven, men av frykt for at skulle blive, gjorde han sitt klagemål, likesom noen skulle være til, som hos hannem skulle ha inn..get denne frykt og varsel.

Ei heller melder det i retten innlagde tingsvitne av 27.april 1657 at Bårdrud skulle være uten noen utrast, som synes urimelig, efterdi den er av like skyld med Helgerud. Men sier at Morten Larsen har den halve part derifra, nemlig Helgerud. Ei heller kan Ole Henriksens provning tjene contracitanten noe i denne sak, thi om han for sin egen gevinst og på sin husbands vegne ville ikke tilstede dem uten forlov at bruke

S.154b. deres eget, derfor kan han ei kalle det sitt, efterdi han på det siste sier ei at kan gjøre ed, at den omtvistede mark hører Helgerud allene til, ikke heller at Bårdrud er sameier deruti.

Og kan man efter Amund Veksals provning ei hindre sameier at rødde i sameie mark.

Og prøver nu forinnførte vidnesbyrd den omtvistede mark at ha vært Bårdruds beboere fri til fedrift og beitehugst før Kalveløkken ble, da må det uimotsigelig påfølge at den i sameie er opprødd. Er den i sameie opprødd, så hører den ei Helgerud allene til, thi ingen må bruke mere i sameier mark enn hans lodd kan tåle. Bruker han mere, da må loddseiere byde ham til lodd at hver sin anpart kan utskiftes.

Og om enn Marte Setrangs provning er at Solve Bårdrud har gitt hennes mann 1/2 pund smør i leie for han som hennes "and buder" (?) hadde opprødd Kalveløkken, hvilket endog Erik Kjeldsen vedstår, hvorved observeres dette, at begge prøver andres ord. Begge sier seg uvitende om nogen tid Solve har mer utgivet enn forskrevne 1/2 pund.

Og ingen av begge kan tilstå Kalveløkken at være Helgerud allene tilhørig. Så kan derav ei sluttet Kalveløkken at ligge under Helgerud, thi av øyensynlig granskning sees den, som ligger digt i Bårdruds engemark med sin gjerdesgård, så godt som at avskjære citanten den bekvemme vei til utmarken.

Og endeligen efterdi cotracitanten i ingen måte har bevist for oss at ha hatt noen rolig hevd efter lovens tilhold på de påstevnte utmarker og utrast, da er således for rett og billigt eraktet, at den påstevnte utmark bliver Helgerud og Bårdrud til felles, inntil enten av partene synes tjenlig seg fra hinnannen ved lovlig adferd at lade separere. Dog Gregers Mortensen forbeholden efter den ham aller nådigste confirmations meddelte tilhold, at nyte sag og sagstød, samt sagstue og deslike sagen tilhørende av citanten i alle måter uprejdiceret.

Hva seg Ramsrud er belangende, da såsom ei noe derom fremlegges eller proves, som kan gi opplysning om des verelse, hva det er, om det noen tid har vært matriculert, om derpå er noen skyld, da kan vi gjøre oss de tanker, at det under merbemelte Helgeruds skyld er inntagen, efterdi forinnførte gavebrev sier den ødegård Helgerud med underliggende Ramsrud skylder årlig 1 fjerding tunge med bygsel over alt. Prosessens omkostning oppheves på begge sider.

Monsr. Anders Pay fordret igjen i rette den sak imot sine debitorer fra seneste ting til denne tid opptagen på salig Halvor Tollefsens sterbos vegne.

Fremviste salig com. Lars Larsens hovedbok og dagbok til eftersyn om enhver av debitorennes regning. Derefter påsto han at enhver så mange som i sterboet efter salig Lars Larsen her gjør avregning, bør derefter med omkostnings erstatning svare og betale deres skyldighet. Og de som ei er dertil kommen nemlig (?) her gjort avregning i sterboet efter salig Lars Larsen, formener han efter den salige manns bok likeledes bør betale efter det de der uti er anført for, henseendis den salige manns bøker, som en død manns skrift er kraftig bevis

S.155a. nok for gjelden, med mindre der bevises noe gyldig hvor med gjelden er betalt.

Men hva seg Gudbrand Lunde er angående, esker han ingen dom over, eftersom han er kommen i erfaring at enken Anne Sørensdatters arvinger bør svare samme gjeld.

Peder Rasmussen på samtlige innstevntes vegne møtte i retten, og refererte seg til deres forhen i retten inngivne innlegg og påstand.

Men Halvor Bjørkes efterleverske møtte selv i rette og gestendiger ikke den avregning som Knut Olsen i sterboet på hennes vegne skal ha gjort, og ikke vet seg noe at være skyldig, men formente at ha noe til gode efter de forhen i retten innlagte bordsedler. Videre refererte hun seg til sitt forrige innlegg.

Sr.Pay påsto derimot, at som der er skjedd avregning i sterboet uti skifteforretnings overværelse, kan sådan løs undskyldning intet gjelde, men hun er pliktig efter samme avregning at svare.

Anne Larsdatter, salig Halvor Bjørkes, erbød at gjøre sin ed at hun ikke hadde bestilt Knut Riper på hennes vegne at gjøre noen avregning uti salig commissariens sterbo, og avla derpå ed, at bemelte Knut Olsen aldri var tilbuden på hennes vegne at likvidere. Og at hun ikke visste av den gjeld førenn stevningen ble henne forkynt. Og at hennes salige mann aldri at ha gjort henne bekjent om samme fordring eller noe til commissarien skyldig.

Som tiden er forløpen og langt ut på natten, er saken med citantens bevilgning opptagen til doms til den 5. marti førstkommende, såsom over hellig er ting i Hole gjeld efter loven.

ALMINNELIG SAKETING PÅ GOMNES TINGSTUE I HOLE 26.febr.1694.

Overværende fullmektigen Sr.Christian Tommessen, lensmannen Johannes Svarstad samt efterskrevne lagrettesmenn, nemlig: Ole Olsen Opsal, Rolf Olsen Rudsødegård, Johannes Vik, Siver Gomnes, Knut Berggården, Ole Vesetrud, Gul Heiren og Gudbrand Hollerud.

Ble så publisert efterskrevne breve;

Fogden Sr.Petersens fullmakt til sin tjener Christian Tommesen om fogderiets forvaltning i hans absens, dat.10.februar 1684.

Hr.capitaine Peter Bruns skjøte på en plass under Horum, kalles Hungerholt, dat.4.november 1693.

Sr.Peder Sørensen Maas (Moss), hans skjøte på 5 lispund tunge uten bygsel i Øvre Moe i Hole gjeld, som Hover Ellingsen besitter, dat.3.febr.1693.

Sr.Christen Christensens utgivne pantebrev til Sr.Peder Sørensen Moss på 1 skippund i Hundstad, item 1/2 skippund tunge i Søhol ødegard, så og Søndre Loe i Nordrehov gjeld, skylder 1 skippund, dat.1.febr.1694.

Endelig Sr.Anders Bruns utstedte pantebrev til Sr.Gabriel Broon (Brun) på 1 fjerding tunge med bygsel i sin påboende gård Horum, av 14.des.1693.

Fullmektigen foreholdt og tilsagde almuen, så snart sneen bortgår, at holde deres ordinære broer og veier ved like. Og om noen befinnes at begå leiermål i bondens hus, da bonden straks at være forpliktet at gi det til kjenne hos lensmannen, så fremt han vil ikke selv derfor innestå og betale bøtene. Og om noen løse karle befinnes som ikke befinnes at ha stedt seg til hel eller halv års tjeneste, da det straks for lensmannen at bekjenne, så gives at de kan som løsgjengere vorde straffet.

S.155b.

Peder Bjørke i rette fordret Rasmus Andersen Trygsle, dragon, formedelst noe høy hannem er bortkommen uti hans høe lue (høyløe) på Stensseteren. Og som han skal ha funnet slagveien derifra til Trygsle og der i skyggen (skikua) funnet løv som skal være av samme høy, vil han i hvor vel han det ei kan bevise, at være av innstevnte Rasmus hentaget. Formente efter besiktelse vitnenes tilstand høyet at vorde ham tilkjent.

Tron Gundersen Horum og Karl Siverson Laare (Lore) ble fremstillet for retten, og tilsto at kong.ma.fogd gjorde bud til dem at de skulle gå med citanten på rettens vegne at efterlete høyveien, om de noen sted kunne finne hvor det var henkjørt. Hvorefter de fulgte Peder Bjørke opp til Stensseteren den 17.januar sistleden, og befant alt høyet der et par dager før at være avført. Tok så noe av det høy som enda var tilovers i seterløa, enhver en liten dott under armen, for at legge det til det annet om noe kunne finnes, og dermed kjenne det bortkomne høy.

Gikk høyveien ned på stensisen og derfra veien like til stensvatning, hvor de fant med høyet at være gjort eller kjørt en ring omkring vatningen. Og siden på almue veien igjen som han tilforn hadde kjørt over før han kom til benevnte vanding. Fulgte så almueveien ned efter isen og over alt syntes grandgiveligen at være kjørt og tapt av høyet noen dotter, som de og derav noe oppsankede.

På et lite stkke nær Sundvolden, rett i sør, der så at sleden var vendt tilbake igjen i nord på den lei som var at Trygle. Fulgte så bemelte vei efter, inntil de kom derhen hvor lasset var kjørt forbi en "told hov" (furu-), som hadde revet flere totter høy av lasset, som var samme slags høy som tilforn var nedkjørt fra seteren.

Gikk så derefter til Rasmuses kvinne og spurte om mannen var hjemme. Hvortil hun svarte nei. Da sa Rasmus Bjørke til henne: Jeg har befaling av fogden at følge slaveien med disse menn til jeg finner mitt borttagne høy, nemlig 2 lass. Da sa hun at der fantes ikke mer enn 2 lass høy på den hele gård. Det er ikke mere jeg spør efter, sa Peder. Hit finner jeg slagveien.

Dermed gikk de inn i stuen og varmet seg, og spurte han jenten om Rasmus var ikke hjemme. Da svarte hun at han var visst innover til Kiørboe.

Dermed gikk de ut igjen og forfarede videre efter slagveien igjen og like bort på gården i en "skygge" (skiku?). Der lå høyet så pass som et lass. Så tok de en dott av det som lå i skyggen og holdte imot det de hadde medbragt fra seteren og av det som var spilt på veien, "hvilket liigte hin anden ligesom at". Thi på seteren vokser et slags gress som kalles ekorn rumpe og faxe, av hvilket gras fantes høyet fullt som var på seteren, så og det som var spilt på isen og det som lå i skyggen.

Løp så frem igjen til Rasmuses kone. Da sa Peder til henne: Her kjenner jeg mitt høy. Hit fant jeg slagveien, og mannen skal kjenne meg det til, Da svarte hun: I skal gjerne få lov å lete i hvert hus, og jeg skal følge eder. Da sier Peder: Jeg har alt funnet det. Jeg har ei fornøden at lete mer. Så forbød han henne, intet at tage derav før retten har skilt dem ad.

Da sa hun: Jeg har intet taget noget derav, jeg. Dermed gikk de like tilbake igjen til fogden og forkynte ham derav.

S.156a.

På Rasmus Trøgsles vegne møtte hans befullmektiget monsr. Rasmus Aarhus. Inngav hans innlegg og begjærte oppsettelse til sin prossess' førelse med videre dat.20.februar sistleden. Og avla Tron Gundersen Horum og Karl Siverson Lore deres corporlig ed, således at det høy som de efter fogdens ordre hadde besiktiget og for seg funden i den skygge (skiku) på Trygsle, var det samme høy som var avlet på Stensseteren og av løen uttagen og bortført til bemelte Trygsle. Derefter var citantens edlig tilstand, at det påstevnte høy var imot hans vilje forkommen. Saken er opptagen til nestkommende 7.martii.

Monsr.Luth innstevner en del av Hole almue efter stevningens formeld av 17.febr. sist avvigt, for gjeld de hannem efter soprenskriveren Jens Tygesens dom av 14.mai 1689 skyldig. På hans vegne møtte hans tjener i rette, nemlig Christen Christensen, pretenderende rente og omkostnings erstatning. Ermelte Sr.Luths landbønder møtte samtlig i retten tilstede. Sier at den last sorenskriveren har tilkjent dem at svare, er huggen i felles skog med Gabriel Brun, og at de det i deres store nød og tvang hadde hugget til deres livs underholdning, at de (kunne få) noe korn derfor igjen, eftersom de desforuten hadde måttet ete bark av trærne i den dyre tid.

Avsagt:

Efterdi her av citanten i retten fremlegges en u.... ..et sorenskriverens dom av 14.mai 1689, som tilholder enhver av de innstevnte at betale til Sr.Luth de dentid for retten har angitt og vedgått med videre etc, og efterdi hans maj.allernådigste forordning av 17.mai 1690 at underrettsdommer som ei innen års forløp er exekverede, skal ansees som obligationer og bevis på gjeld uten prosess, da avsies for rett, at den påstevnte dom bør av de inciterede Anne Stiksrud, Anders Åsterud, Tollef Grefsrud, Tollef Hov

(Haug), Ole Skamarken, Ole Opsal og Gul Heiren i alle sine punkter innen 15 dager under lovens execution efterkommes. Og derforuten uti prosessens omkostning enhver av de inciterede til citanten at erstatte en ort 8 skilling.

RETTERGANG PÅ GOMNES TINGSTUE I HOLE 27.februar 1694,
i lensmannens overværelse.
Og lot Lars Simensen Dramdal ved lensmannen inngi 2de stevnesedler, den ene av 9.febr.sist avvigt over monsr. Christen Christensen for leie av bordlegning ved Heiren. Den andre over Sr.Jacob Luth formedelst gjeld han hannem skal være skyldig.
Og såsom citanten en uformodentlig og hastig svakhet er overkommen, lot han til neste ting begjære oppsettelse uti forbemelte saker.
Hvilket uti partenes fullmektiges Christen Christensens overværelse er conpentered, og dennem til neste ting, som er den 6.juli, og begge partene forlagt at comparere, enhver at medtage hvis de til saken akter nødigg dennem til forsvar.

OPPSETTELSESTING PÅ TRØGSTAD TINGSTUE I NORDERHOV
den 5.mars 1694

uti forinnførte lagrettes overværelse fol.154. Overværende fogdens fullmektig Christian Tommessen samt lensmannen Peder Rasmussen.

Ble publisert Sr.Peder Sørensen Moss's pantebrev på 1 skippund tunge med bygsel i Søndre Lo av 1.febr.1694.
S.156b.

Jesper Gregersen inngav en skriftlig innsigelse og advarsel i retten, at han nu ikke ved penge at innløse det gods i Alme samt den halve sag ved Hønefossen som han til Sr.Peder Simensen pantsatt, hvilken er datert den 5.marti 1694.

Den sak av Sr.Anders Pay på sin moders vegne innstevnet mot endel bønder her på stedet og fol.155 innført og til denne tid forfløtt, ble nu igjen fordret til doms på de skyldige, men på de forarmede begjærte han tingsvidne.

Da er således avsaugt:

At i hvorvel Erik Hæl, ellers i stevningen Erik Hielde kallet, som fordres for 15 rdl 1 ort, har benektet gjelden til salig Lars Larsens sterbo, så sees dog av regnskapsboken at han for

skifteforretterne i sterboet skal ha gjort avregning, hvorefter han synes at være pliktig at svare , om han noe til gjeldens avbetaling var eiende. Men som han er så fattig at han til des avbetaling ingen midler har, ei heller i lang tid har hatt, som almuens i akten innførte tilstand forklarer, eskes ikke av citanten noen dom over ham, for at skåne seg og møndlingene for videre omkostning, såsom intet er til vederlag. Men efter hans begjæring han om hans tilstand meddeles tingsvitne.

Gudbrand Lunde befries for denne søkning, efterdi av citanten over ham ingen dom eskes, såsom hun for hennes søkning hos ham vet at komme til sin regress hos salig commiss. efterlatte enkes arvinger.

Trul Gjermundbo søkes for 10 rdl 3 ort. Da som han ei nekter gjelden, men påstår efter kongl.allernådigste forordning at befries for den 1/2 søkning, er han tilfunden at betale den halve del av citantens søkning, efterdi merallerhøystbem. hans k.m. allernådigste forordning av 6.sept.1688 ham for den øvrige rest allernådigst forskåner.

Hos Alf Haraldsen Hval kreves 15 rdl 3 ort 4 sk. Da såsom samme søkning av skifteforretterne på Bragnes i salig commiss. hovedbok ikkun ad notam anført, nemlig de 14 rdl 1 ort 6 sk., som han til salig Truls Olsen som for 27 år siden ved døden skal være bortkallet, skal være skyldig, da vites ei at kan følge citantens påstand derutinden, men Ole Hval for bemelte ubevislige gamle gjeld, som er langt over den tid den efter loven må søkes og påtales, aldeles fri at være. Den øvrige rest, nemlig 5 ort 22 sk., bør av innstevte Alf Hval innen 15 dager klareres under adferd efter loven. (Her står både Alf og Ole om samme mann).

Efterdi edsorne prov bevitner salig comm. kort tid før hans dødelige avgang at ha gjort sådan avregning med Torger Breien, som nu søkes for 24 rdl 1 ort 12 sk., at han har hatt tilgode hos merbemelte salig commiss. 8 rdl, hvorpå han ei mere har oppbåret enn 3 qt.korn og 1/2 tønne bønner, som og befinnes allersist i salig commiss. dagbok antegnet, da bør Torger Breien for samme søkning at være fri og av cit. kravesløs. Og efterdi de master og lodbjelker som provene ommelder ei uti regnskapsbøkene finnes anført, da har han seg forbeholden sin lovlige tiltale til sterboet for så vidt den hannem derpå kan være skyldig.

Hos Johannes Egge som ei har vært uti salig commiss. sterbo til avregning, søkes 6 rdl 2 ort. Da efterdi han efter høykongl. lov ei er meddelt bok, og nu for retten nekter aldeles gjelden, hvorpå ingen bevis føres efter lovens cap.13 art.50, så er Johannes Egge for citantinnens søkning iligemåde frikjent.

Marie, Ole Tangens efterlatte sønner Anfinn og Bjørn søkes for 14 rdl 1 ort 5 sk. Da såsom samme kvinne efter almuens tilstand langsommelig tid har vært forarmet og intet hatt at betale gjelden med, og samtlige tilstedeværende av almuen tilstår hennes barn intet at eie og intet at ha arvet, da er citantinnen derpå efter begjæring tingsvitne meddelt.

Halvor Bjørkes efterlatte enke Anne Larsdatter søkes for 42 rdl 2 ort 12 sk. Da i hvorvel i hovedboken av skiftesforretterne finnes anført samme gjeld at være avregnet S.157a. med salig commiss. tjener Knut Olsen på hennes vegne etc., så er derimot at akte dette at hun ei gestår bemelte avregning, og ved ed forklarer ingen at ha tilbudet på hennes vegne uti salig commiss. sterbo at liquidere, samt at hun om denne gjeld intet har vært vitende før stevningen ble henne ankyndiget, og at hennes salige mann aldri at ha gjort henne noe bekjent om samme søkning, og at hun vet seg intet skyldig, men aldeles benekter gjelden som i ingen måte efter lovens fremsigende gjøres bevisligt. Efter disse omstendiger, nemlig at innstevnte Halvor Bjørkes enke aldeles benekter gjelden, og efter loven føres ingen bevis på søkningen, kan ikke citantinnens påstand ansees, men Halvor Bjørkes enke for denne citantinnens søkning tilkjennes fri at være.

Den sak forleden høstting til forleden 24.febr. og da for tidens korthet til idag den 5.marti opptagen, ble nu igjen av k.m.fogeds fullmektig i rette fordret. Hvor da Tor Breien tillikemed Marie Gabrielsdatter møtte personlig for retten tilstede.

I stedenfor Siver Tandberg som for svakhet måtte gå fra retten, betjente Paul Sundby retten.

Ble så fremkalt efterskrevne prov til at vitne og forklare hva dem uti denne sak vitterligt, nemlig: Mari Abrahamsdatter tilholdende på Veholteie, Tore Olsdatter tilholdende på Veholt, og Ragnhild Andersdatter tilholdende på Breieneie. Hvilke efter avlagt ed efter loven, og efterat den der uti antegnede forklaring om eden av lovbooken var dem forelest, provet med oppragte finger således:

Mari Abrahamsdatter tilsto at var hos Marie Gabrielsdatter i hennes barnefødsel. Da gav hun skylden på Tor Breien, at han var hennes barnefader, og på ingen annen. Og hørte aldri av henne at skyte seg på annen barnefader enn bemelte Tor Breien. 2. Tore Olsdatter var iligemåde efter hennes tilstand for retten hos Marie Gabrielsdatter i hennes barnesnød. Da bekjente hun Tor Breien for hennes barns fader. Sagde aldri av hennes munn at ha hørt at gi skylden på andre enn besagde Tor Breien.

3. Ragnhild Andersdatter provet at hun i barnefødselen ikke hørte henne nevne annen barnefader enn merbemelte Tor Breien.

Tor Breien møtte i rette, og kunne ikke nekte at han jo hadde hatt legemlig omgjengelse med Mari Gabrielsdatter, men erbød seg til eds, ei at være hennes til verden avlede barns fader.

Fogdens fullmektig påstand, Tor Breien at tilkjennes at bøte til hans k.m. efter hans yderste formue, og eskede dom.

Avsagt:

Såsom Marie Gabrielsdatter uforanderlig vedholder ei med noen annen at ha hatt legemlig omgjengelse, men av Tor Breien allene krenket og blitt fruktsommelig, som hun endog for de i akten inndragne prov som ved barnefødselen var overværende, har fullkommen tilstått og bekjent, så er sådan hennes bekjennelse ei så forkastelig at man derimot skulle antage bemelte Tor Breiens selv tilbudne ed, som ei kan nekte jo at ha hatt legemlig omgjengelse med henne, men ei at være hennes til verden avlede barns fader, eftersom de omstendigheter ved tidens utregning med beliggelsen ei skal stemme overens med barnefødselens tid.

Hvorfor ei anderledes kan sluttes, enn at innstevnte Tor Breien jo er og bør være fader til dette av forskrevne Marie Gabrielsdatters avlede barn, efterdi ingen annen denne kjennsgjerning kan overbevises.

Og således over sådan handel og adferd forefalden at bøte til hans k.m. efter lovens 6.boks 13.cap.25 av hans yderste formue, når tilforn all bevislig gjeld efter l. 1,b.22.cap. 10.art. til hans creditorer er avlagt, hvis summa ei kan determineres. Eftersom hans midler og formue ukyndiger, vil derfor av vedkommende på hans k.m. vegne allerunderdj. i agt tagis og exequeres.

Fogdens fullmektig fremkalte Johannes Egge og Peder Ekornrud at prove, om Marie Gabrielsdatter eide noe til at betale k.m. sigt med for begangen leiermål. Hvilke fremkom og avla ed, at hun intet var eiendes uten hva klær hun kunne ha til sitt legemes skjul, som er av ingen verdi. Var tingsvidne begjærendes.

Tor Christensen ved Hønefossen fordrer på sin principalinde Madame de Places(?) vegne i rette Jens Nordby for gjeld, landskyld, 3.tage med videre efter inngivne innleggs innhold av sistleden 24.febr., samt derhos følgende spesifcation på gjelden.

Med citantens bevilgning beror saken til neste ting, og da forelegges Jens Nordby i retten at anvise sin medforsynede bygselsedel.

RETTERGANG 6.mars 1694.

Den 6.martii ble retten igjen ut supra i forinnførte lagrettes overværelse fol.152, undtagen i Siver Tandbergs sted var Paul Sundby, så og lensmannen Peder Rasmussen.

Elie Eriksdatter Trøgstad innstevnet den hederlige dannekvinne Margrete Mule ved kallsmenn Peder Rasmussen og Peder Hønen, til å høre på hvis prov hun akter å la føre om den begangne åvirke hun formener Margrete Mule skal ha begått uti den bråte hun har latt nedfelle i Kvernbergbakken, som citantinnen formener at være åvirket på hennes eie. Såsom denne sak er en åstedstrette, hvor begge partene bør at føre deres vidnesbyrd til eksamen, hvor også øyensynlig granskning om begge eiedeler bør skje, da er saken der hen vist.

Den sak forleden 15.november ved retten av Anders Jørgensen med Peder Hønen procederet og fol.140 innført, er partene således omforenet, at Peder Hønen til nestkommende sommer skal føre for Anders Jørgensen til Svang eller Vassbonden 7 tiøv bord fra Hønefossen. Og derforuten til anstundende vinter levere ham 1 godt lass høy eller betale derfor 2 rdl contant. Hvorimot samme prosess i alle måter skal være upåttalt og opphevet. Og dersom Peder Hønen efter anfordring ikke vil la seg bekvemme til at føre forinnbemeldte bord ut supra meldt, da skal han i den sted med rede penger containtere Anders Jørgensen 7 rdl. Hvorpå de gave hinander henderne.

Marte Hesselberg innstevner Harald Frok og Nils Villadsens enke, som tilstede for retten, for noen plasser henne til brukelighet pantsatt, og andre seg samme plasser bemektiger, og ei vil svare henne efter hennes panteboks innhold av 2.okt.1686. Stevneseddelen er av 6.febr.1694 etc. På enkens vegne, Maren Nils Villadsens, svarte Haraald Frok, at hun ikke har hennes breve ved hånden, at bevise at hun er nærmere enn hennes andre søsken til godset. Begjærer derfor oppsettelse til neste ting, hvilket på Marte Hesselbergs vegne hennes lagverge Anders Jørgensen og tilstod.

Margrete Mule innstevner Peder Hønen for en øks hun sier seg hennes at være, som er i hans verge, samt for hennes gjerdesgard han skal ha nedtagen, og hans creature derover skal ha opetet hennes korn og eng, samt skjellsord etc., dat. forleden 24.okt.

Fremstilte efterskrevne Tor i Sundet, Johannes Torsen ved Hønefossen, Rasmus Nilsen, Paul Kristoffersen og Erik Tandberg, i hvis sted betjener retten Kristen Li, S.158a. hvilke provet ved ed som følger: Tor i Sundet provet, at den øks som partene omtvister, har Margrete Mule hatt i hennes være på et års tid førend den kom bort fra henne, men vet ikke om det var hennes eller ei. 2. Johannes Torsen vant, at som han forleden sommer var i doving (doning) hos Margrete Mule, da ba hun ham sette opp 3

staurlag av hennes gjerdesgard, som var nedhuggen. Da så Peder Hønen igjennem sitt vindue og sa, besiktige vel grinden. Siden kom Peder ut til dem. Da sa hun til ham, jeg tror ei I har gjort dette. Har jeg ikke gjort det, så har min Raed(?) gjort det. Det trodde jeg ikke Eder til, sa hun. Men jeg skyter Eder til vitne, sa Mule til Johannes Torsen og Rasmus Nilsen. Da sa Peder, garden er utfløtt, den burde hugges ned altsammen. Derefter skjelte han henne for en arvetyv og øksetyv. Da sa Peder, jeg har vel en øks ennu, enten at låne Eder, eller at I vil stjele den fra meg. Så svarte Mule, din "galgerist".

Provet videre at Margrete Mule hadde innfløtt ved sine folk hennes gjerdesgard en fot inn på veien, lenger enn der hvor den tilforn hadde stått.

4. Paul Kristensen gestendiget at ha sett øksen i Margrete Mules være på et års tid, førend den henne frakom. Og når han eller andre var der at arbeide, brukte de samme øks som nu for retten tilstede og for alle fremvist. Men vet ei om det var hennes eller ei. Ellers tilsto han, at Margrete Mules dreng Anders, hadde sagt til ham, at Peder Hønen's kvinne sa til ham, han skulle se til han kunne få samme øks fra Margrete Mule, den fantekjerring.

5. Erik Tandberg tilsto, at da Peder Hønen tilspurte bemelte dreng om han hadde stjålet øksen, da sa han, det har jeg aldri sagt, at I har stjålet den. Men eders kvinne Marte ba meg somme gange jeg skulle ta den.

Videre hadde de ei at prove.

Peder Hønen møtte tilstede for retten, og sa at Peder Hønen (!) fikk en øks av ham for 3 år siden, nemlig Aasen. Men kan ei kjenne om denne er den samme som den øks Peder Hønen fikk av Amund, den bekom Amund av Mikkel Follefoss.

Citantinnen begjærte oppsettelse til neste ting til videre prov at føre, som i stevningen er innført.

Og for lovlig forfall ei til stede, har Peder Hønen noen prov at føre. Da ville han iligemåde dem til samme tid føre.

Øksen er imidlertid levert lensmannen i forvaring.

RETTERGANG PÅ GOMNES TINGSTUE I HOLE den 7.mars 1694.

Overværende fogdens fullmektig og lensmannen Johannes Abrahamsen, samt efterskrevne lagrette:

Anders Horum, Rolf Rudsødegården, Isak Vik, Siver Gomnes, Peder Løken, Kristoffer Gomnes, Rasmus Gomnes og Lars Svarstad.

For retten fremstillet seg Peder Bjørke og fordret igjen i rette den sak imot Rasmus Trygsle fra fol.155 innført. Fremstillede efterskrevne prov, Tollef Gjesvold og Johannes Svarstad, som provet ved ed, at de forleden lørdag 5 uker siden efter fogdens befaling var på Trøgsle. Da forbød de Rasmus Trygsle at han intet skulle røre det høy som lå i hans "schygge" (skiku), før retten hadde skilt ham og hans vederpart fra hinannen.

Da sa han, høyet skal nok bli liggende der, men det er verre for merren, hun svelter ihjel imidlertid.

Og befant de omtrent som et lass høy over alt, både det som synes gammelt at ha ligget der, så og det som var løst og synes nyligen innkjørt, hvilket han sa at ha bekommet av Christian Tommesen.

Christian Tommesen tilsto at han fikk imot betaling 1/2 lass S.158b. høy på Storøen av hannem straks etter jul, og da sa han til ham at han var ganske st...given, og var gammelt voldhøy det han av hannem bekom.

Ellers prøvet de at de sist avvigte lørdag var igjen etter fogdens fullmektiges befaling, var at besiktige om det påstevnte høy ennu var tilstede etter forrige begranskning. Da befantes der ikke mere enn et par bærer av det fremmede høy. Da sa de til Rasmus'es kvinne, høyet minker. Min mann, sa hun, bad meg da han dro bort, jeg skulle gi creaturene noe av hvert slag.

Peder Bjørke protesterte, efterdi han her i retten med vidnesbyrd har forklart, det borttagne høy at være funden i Rasmus Trøgsles hus. Da bør han efter lovens 6.b. 17.c. 18.art. enten at befri seg ved sin ed at han hverken er tyv eller tyvs medviter, og at han ikke vet hvor de koster er komne i hans hus, eller og lide efter samme capitels 11.art. Derforuten restituere ham det borttagne høy, av hviklet nu ikke mere er igjen, tillike med stor forvoldende omkostning med vitners førelse, begranskning, tidsspille og annet, i det ringeste 10 rdl.

Fogdens fullmektig protesterte, at som man til rettens vedbørlig gange har vært forårsaket at la arrestere og forbyde det påstevnte høy inntil endelig doms avsigelse, som i retten førte menns tilstand forklarer, og samme formenes at være forrykket, da til lydighet av kongens lov, påståes Rasmus Trygsle bør pleie til hans kongl.maj. sine voldsbøter, 3de 40 lod sølv efter l. 1.b. 19.c. 17.art. Hvorpå ble esket rettens vedbørlig kjennelse.

På Rasmus Trøgsles vegne lot hans fullmektig ved lensmannen si, at han intet videre hadde til saken at svare, enn hva tilforn inngivet.

Avsagt:

Såsom lovens 1.bok 2.capittel, 7.artikkel såvel som hans majestets allernådigste forordning av 8.juli tilholder vervede utskrevne soldater og dragoner uti æressaker at være krigsretten undergiven, da tør jeg ikke understå meg uti denne sak av denne rett at gjøre noen kjennelse, men henviser de vedkommende at søke deres rett for krigsretten.

RETTERGANG PÅ BREIEN I NORDERHOV Den 21.Mai 1694.

Anno 1694 den 21.maji var vi efter lovlig tilstevnelse på Breien i Norderhovs prestegjeld til at dendere i en sak mellem Tor Breien på den ene, og Ole Veholt samt Augustinus Hage

(Haga) på den annen side, angående endel tømmer og spirer disse siste skal ha åvirket i Breien skog og tilhørende eiedeler.

Overværende lensmannen Peder Rasmussen, samt efterskrevne lagrettesmenn: Kristoffer Røyseng, Mads Lerberg, Ole Bjørke, Erik Tandberg, Peder Hønen og Engebret Gile.

Hvor da Tor Breien innga sitt stevнемål over bemelte sine contraparter belangende åvirket, dat.24.febr.sist avvigt. Fremla så sitt innlegg og begjæring til konl.maj.fogd om arrest på det åvirkede tømmer, hvorpå finnes hans skriftlig befaling til lensmannen, som den 30.jan. sist avvigt med menn la arrest på 8 tylter og 2 trær spirer samt 9 tylter og 4 støkker sagtømmer etc.

De innstevnte Ole Veholt Augustinus Haga møtte i retten, og fremla landherren Sr.Jørgen Larsen Hønenes bevillingsseddel, at de må hugge og fremdrive endel spirer og sagtømmer uti hans gårders underliggende skoge på Tyristranden, dat.27.sept.1693. Dernest bemelte Sr.Jørgen Larsens innlegg, hvoruti protesteres ingen prosess at foretages til skjelne og dele, med mindre han som landherre dertil blir lovligen varslet med videre, av 19.mai sistleden.

Hvorefter de innstevnte begge entvige de retten, og ville ikke mere svare til saken, men gikk deres vei hjem igjen.

S.159a.

Tor Breien fremstilte 2de prov, Pål Simensen, nu boende på Gielle-eie (Hjelle-eie), og Gudbrand Simensen, tilholdende på Svarstadeie i Hole gjeld, hvilke begge barnefødt på Veholt. Provet efterskrevne at skjelne og dele i mellom Veholt og Breien gårde strekker seg fra Trosevik ved fjorden like opp i Harpeflogen, og derifra opp i Aklangåsen til 2de delestene, som der i gammel tid til skjelne imellem forberørte gårders eiedeler er nedsatt. Og derifra nørdest i Grytingoset.

Hvilke begge var av alder ved 70 år, og tilstår at deres foreldre aldri brukte ove forskrevne dele.

Videre tilsto Paul Simensen, at for 18 år (siden) flyttet han fra Veholt, og da kom han aldri over fornevnte dele enten med hugst, gildre eller fiskeri, ei heller kunne tiltage seg noen rett dertil noen tid tilforn, efterdi Veholts eiedeler av alders tid har vært sunden for besagde dele og Breiens norden for.

Iver Hjelle og Johannes Egge provet at ha hørt citantens formann Torger Breien si, at Breien eiere strekker seg fra Harpeflogen og i nordre Grytingsoset. Det er Johannes Egges provning, men Iver Hjelles tilstand at Breiens eier går nørdest i Grytingoset, som har vært således i manns minne. Hvilket han av Torger Breien iligemåde har hørt.

Hvorpå de samtlig efter loven avla deres ed.

Tor Breien påsto at såsom den påstevnte last nordenfor den omprovede dele er åvirket, vil han formode den ham med samt okostnings erstatning vorder tilkjent.

Såsom det kontinuerlig regnvær har forhindret oss at besiktige den lengst fraværende åvirke, har vi ikke mere der oss fået i øyensynlig granskning enn 4 tylter og 10 trær, mesten 10 palm spirer og noen få på 12 palm, som Tor Breien foregiver av Ole Veholt at være nedført og nu beliggende på Breienbråten på kjørsleveien. Såsom Tor Breien ikke har bevist den omtvistede last av av innstevnte Ole Veholt og Augustinus Haga at være åvirket innen for det dele i hans ved leiemål tilhørende gårds skog og mark, da kan saken ikke til doms foretages før enn vorder gjort bevislig om den påstevnte hugst er skjedd innenfor den omprovede distrikt, og av hvem den er hugget og nedkjørt. Hvorfor han har vært begjærende, at saken til den 9.juli kunne forfløttes hit til åsteden, til hvilken tid han kan lade advare sin landherre, monsr.Jørgen Larsen, om han dertil kan ha noe at lade svare, efter hans i retten inngivne protestation.

Og forelegges Ole Veholt og Augustinus Haga, som retten foruten at ville svare efter tilbedelse eller gjøre noen opplysning uti saken, motvilligen entviget i egen personer, seg at innstille, og da en rettmessig adskillelse avvarte.

Imidlertid blir den av lensmannen med menn opptalte last fra Breiens landet ubortført og i arrest, med mindre de innstevnte Ole Veholt og Augustinus Haga for forbemelte last stiller Tor Breien sådan forsikring og caution som han vil være med fornøyet.

S.159b.

ALMINNELIG SKATTETING I NORDERHOV PRESTEGJELD 22.mai 1694.

Anno 1694 den 22.mai var alminnelig skatteting av k.m.fogeds fullmektig Sr.Christian Tommesen påbuden i Norderhovs prestegjeld på Ringerike.

Og var overværende på Trøgstad tingstue efterskrevne lagrettesmenn:

Erik Tandberg, Nils Hverven, Ole Vaker, Engebret Gile, Knut Vaker, Engebret Veisten, Kristoffer Haldum og Knut Veien, samt lensmannen Peder Rasmussen.

Ble allerunderdanigst publisert hans maj.allernådigste forordning om skattenes påbud for anno 1694, datert den 6.martii inneværende år.

Fogdens fullmektig lot innføre efterskrevne som seg ei har innfunden med skattenes faste termins avklaring, som er:

Truls Skogstad 2 rdl 3 ort 1 skilling.

Erik Knestang 3-0-14.

Nils Knestang 2-1-22.

Peder og Tore Knestang 6-1-5.

Harald Auren 10 rdl.

Paul Hval 5-3-18.
Lars og Gudbrand Gjermundbo 9-3-12.
Peder Berg 5-3-22.
Gudbrand Berg 4-1-23.
Anders Ferden 7-1-5.
Anders Lo 6-0-16.
Engebret Thonen (Toen) 12-3-6.
Paul Klekken 7-1-19.
Jacob Setrang 6-2-10.
Nils Setrang 6-2-10.
Anders og Elling Krakstad 5-0-12.
Fredrik Vestern 4-1-22.
Jørgen Hønen 4-1-13.
Jørgen Hønen for Hov 7-1-23.
Peder Nærstad 7-1-22.
Tor og Anders Klekken 4-1-23.
Anders Gudsgård 6-3-20.
Peder Hønen 3-1-12.
Tor Hønen 3-1-12.
Kristen Trøgstad 5-2-13.
Siver Tandberg 5-3-8.
Erik og Anders Tandberg 7-0-6.
Ole Gagnum 3-2-4.
Ole og Jørgen Vaker 8-0-21.
Gudbrand Vaker 3-0-11.
Knut Vaker 0-2-11.
Enken Vaker 4-2-9.
Rasmus og Søren Rakestad 5-0-19.
Enken Skjør vold 4-2-21.
Arne Veisten 3-1-22.
Kristoffer og Peder Veisten 3-1-22.
Rasmus Veisten 2-0-1.
Kristoffer Røyseng 4-2-0.
Jens Sørum 0-2-20.
Knut og Ole Veien 4-0-18.
Johannes Ve 0-0-21.
Knut Ve 2 1/2 rdl.
Anund Veksal 2-2-19.
Jørgen Oppen 5-1-16.
Rolf Hen 5-2-22.
Ole og Torkild Skollerud 7-0-17.
Paul Oppegården 7-0-12.
Hans, Jørgen og Harald Semmen 6-2-8.
Engebret Hval 6-1-7.
Enken, Erik og Gudbrand Nes 5-0-12.
Ole Bjørke 4-0-17.
Truls Bølgen 5-3-9.
Truls Ask 2-2-7.
Tor Breien 4-3-11.
Mikkel og Johannes Strande 3-1-2.
Ole Hval 4-0-12.
Rasmus Frok 5-1-9.
Harald Frok 4-3-21.
Alf Gjørud 2-3-12.

Kristen Lo 2-3-12.
Nils og Adam Asgudsrud (Askersrud) 2-0-9.
Anders Lo 3-0-18.
Peder Vestern 3-0-17.
Kristen Li 2-3-12.
Gudbrand Ultvet 2-3-12.
Stener og Amund Aslaksrud 0-2-23.
Julius Gile 2-0-23.
Jens Nordby 2-1-1.
Truls Semmen 4 rdl.
Harald og Johannes Grønvold 2-3-13.
Engebret og Ole Hoverud (Haugerud) 3-1-4.
Hover Bjørke 5 ort.
Torkild Snodalen 3 ort.
Tor og Ole Blakstvet 2-1-0.
Alf Gundersby 2-3-12.
Enken Nøkleby 0-7-16.
Ole Veholt 4-1-5.
Iver Hjelle 2-3-12.
Narve Veme 2 rdl.
Kristoffer Skøyen 2-2-15.
Paul Trøttelsrud 1-2-14.
Vebjørn Narverud 0-1-12.
Tosten Løken 0-3-4.
Enken Søndereng 0-2-4.
Ole Enger 0-2-12.
Jørgen Åserud 1-0-15.
Amund Hounerud (Honerud) 0-1-16.
Anund Alm 0-3-4.
Jon Borger 0-3-4.
Halvor og Jørgen Lundstad 1-0-15.
Tosten Myre 0-3-4.
Enken Marigård 1-2-16.
Lars og Peder Sommedal 0-3-5.
Gudbrand Hallingby 0-3-4.
Truls Lerberg 1-0-8.
Knut Bårdrud 1-0-15.
Enken Hovland 1-0-15.
Ole og Mads Egge 0-3-4.
Tosten Bergsund 0-2-15.
Iver Halstenrud 0-1-20.
Ole Ringerud 0-2-15.
Augustinus Haga 0-5-15.
Johannes Egge 0-5-15.
Tomas Hage (er vel Haugen eller Opsal i Heradsbygda) 0-3-4.
Halvor Hjelderud 0-2-16.
Knut Skagnes 1-2-9.
Gudbrand Lunde 0-3-19.
Lars og Gudbrand Bergsund 1-3-19.
Bjørn og Torkild Elsrud 0-3-14.
Ole Rustaden (Rustand) 0-2-6.
Gunder Østby 1-1-15.
Fredrik Siverslørke 0-2-14.
Ole Pukerud 0-2-13.

Peder Lindelien 0-2-6.
Harald Lindelien 2 ort.
Jørgen Viul 1-3-18.
Fredrik Eikli 1 ort.
Erik Bråten 1 ort.
Peder Ring 15 sk.
Lars Åset 15 sk.
Nils Vikar 0-1-14.
Sindre Oppen 1 ort.
Anders Øveren 1 ort.
Engebret Lille Hougnerud (Honerud) 16 sk.
Peder Gundereng 14 sk.
Gjest Solhaug 14 sk.
Snosrud og Gjølås 0-1-19.
S.160a.
Paul Øverby 0-1-14.
Ole Buttingsrud 16 sk.
Erik Gravli 1 ort.
Anun Rounerud (Rognerud) 21 sk.
Halvor Skarud 1 ort.
Lille Skagnes 1 ort.
Lars Griseter 15 sk.
Mads Agudsli 0-1-21.
Matis Stubdal 15 sk.
Levor Sessrud 0-1-1.
Truls Elviken 13 sk.
Karl Lille hval 1 ort.
Knut Fjøsвик 0-1-5.
Lars Langengen 0-2-17.
Knut Støvern 0-1-15.
Harald Støvern 0-1-5.
Jesper Åsterud 0-2-17.
Tosten Li 0-1-11.
Tosten Teien 0-1-5.
Engebret Busterud 0-1-5.
Ole Grøterud 0-1-18.
Nils og Erik Finsand 1-0-20.
Søre Velsvatn 15 sk.
Kyta 15 sk.
Anders Karlsrud 0-1-17.
Ole Jonsrud 0-1-18.
Borgerud 1-0-8.
Bent Støvern 0-1-21.
Peder Ekornrud 1 ort.
Seter 0-2-17.
Asle Fossholm 1 ort.
Peder Støvern 0-1-21.
Ole Rud 20 sk.
Klette 0-2-17.
Peder Paulsrud 15 sk.
Nordre Velsvatn 15 sk.
Enken Flaskerud 15 sk.
Ole Fuglerud 9 sk.
Stabekk 15 sk.

Enken Tossevik 21 sk.
Dybendal 0-2-13,
Mattis Heggeli 15 sk.
Engen og Jørgen Kvernbergsund 2-2-15.
Hermand Gundersrud 19 sk.
Even Jonsrud 19 sk.
Anders Bårnås 0-3-5.
Eggert Hole (=Holeødegården) 1-2-4.
Lille Skaugstad 2-0-11.

Hvilke befinnes efter det forseglede mandat riktig til
forfallen første termin efter skattebrevens formeld at være
skyldige, som k.m.fogeds fullmektig under forsegling begjærte
beskreven av meg og lagrettet.

ALMINNELIG SKATTETING PÅ GOMNES I HOLE 23.mai 1694.

Var overværende fogdens fullmektig Sr.Christian Tommesen,
lensmannen Johannes Svarstad, samt efterskrevne lagrettesmenn:
Lars Svarstad, Gudbrand Hollerud, Peder Hamnor, Guttorm Nes,
Ole Bjørnsen Stadum, Ole Vesetrud, Gul Heiren og Knut
Berggården.

Ble allerunderdanigst publisert k.m.forordning om skattenes
påbud i Norge for inneværende år, datert 6.mars 1694.
Fogdens fullmektig lot innføre efterskrevne av almuen som seg
ei med skattenes første termins avbetaling har innstillet,
nemlig:

Jens Nilsen Mo 2 ort 15 skilling.
Hover Mo 2 rdl 3 ort 21 skilling.
Jens Hansen Mo 2-3-21.
Hans Frøou (Frøhaug) 3-2-21.
Jakob Frøhaug 3-2-21.
Anders og Nils By, hver 3 rdl 16 sk.
Jakob Fjeldstad 7 rdl 23 sk.
Engebret og Anders Ullern 5 rdl 3 ort.
Jakob Søhul (Søhol) 8-2-15.
Mattius Leene (Leine) 0-2-7.
Jon Leine 1-2-7.
Mari Leine 1-2-7.
Gudbrand Fjeld 18 sk.
Cornelius Fjeld 2-0-1.
Kristen Frøshou (Frøshaug) 15-2-25.
Lars og Peder Svarstad 4-3-21.
Jens Svarstad 1-1-17.
Ole Rolfsen Stadum 1-1-3.
Ole Bjørnsen Stadum 4-1-23,

Enken Deelen (Dehli) 3-3-16.
Peder Sørum 4-3-22.
Mads og Anders Sørum 3-2-5.
Jens Bønsnes 5-1-23.
Jørgen By 4-1-10.
Anders Bjørnstad 6-2-23.
Peder og enken Vekkeren 1-1-22.
Ole Vik 4-1-3.
Ole og Klaus Lore 6-1-11.
Ole Kristensen Mo 2-0-8.
Tollef Gjesvold 4-3-5.
Siver Gjesvold 2-3-10.
Ole Gjesvold 0-2-16.
Ole Hove (Håvi, Hovin) 2-0-6.
Anders Brun Horum 3-2-23.
Klaus Hundstad 3-0-18.
Hover og Arne Hundstad 3-0-18.
Sven og Jørgen Fjeld 4-3-3.
Anders Horum 1-3-16.
Tarald Horum 0-1-16.
Jacob Helgeland (Jacob Luth) 8-0-12.
Rasmus Gomnes 2-3-23.
Gudbrand Gomnes 1 1/2 ort.
Peder Bjørke 8-0-2.
Nils Bjørke 3-3-5.
Jens Bønsnes 2-1-12.
Knut Børgesen Lehne 0-3-23.
Enken Rud 1-2-11.
Jørgen og Gudbrand Horum 3-1-7.
Anders Rud 0-2-20.
Enken Horum 3-2-14.
Ole Nakkerud 1-2-0.
Peder Løken 0-1-18.
Harald og enken Stiksrud 2-1-21.
Ole Vesetrud 2-1-12.
Knut Berggården 1-1-13.
Jakob Hou (Haug) 3-1-8.
Mads Bure 2-3-4.
Gudbrand Hollerud 2-0-9.
Ole Fiolsrud (Fjulsrud) 1-0-3.
Torkild Skjærdalen 2-0-18.
Gudbrand Sognerud (Sonerud) 0-3-18.
Tollef Grefsrud 0-3-3.
Ole Berg 0-3-4.
Siver Kolkind 0-3-3.
Ole Opsal 0-2-18.
Jens Kolbjørnrud 0-3-4.
Anders Åsterud 2-0-9.
Hans Solum 1-0-9.
Kristen Lille Hundstad 4-3-4.
Gudbrand Pjokerud 0-2-11.
Johan Domholt 1-1-15.
Kristen Utvik 10 sk.
Knut Piochen (Pjåka) 1 ort.

Lars Li 15 sk.
Enken Kroksundvold 14 sk.
Stenseter 1 ort.
Halvor Bråten 1 ort.
Henrik Elskildsen 0-1-19.
S.160b.
Sefri Finne 16 sk.
Simen Flagseter 16 sk.
Ole Rusødegården 16 sk.
Ole Skamarken 1 ort.
Paul Kroksund 0-2-16.

Hvilken restans fullmektigen av retten begjærte beskreven.

RETTERGANG PÅ ÅSTEDEN VED DEN GAMLE REDALSSETERVEIEN
ANNO 1694, den 31.mai.

Overværende k.m.fogeds fullmektig Sr.Christian Tommesen, så og efterskrevne lagrette av Hallingdalen til forskrevne åsted ved Haviken tilnevnt, nemlig:

Ole Gabkind, Nub Kittelsviken, Jakob Trommal, Amund Heie, Levord Kvien og Bjørn Gulsvik.

Item med sorenskriveren uti Buskerud fogderi monsr.Jørgen Hansen Nachskov, var efternevnte lagrettesmenn av Sigdals prestegjeld og Krødsherad anneks, som er:

Engebret Haslerud, Stener Ulberg, Anders Berchnes(Bjertnes?), Gul Nore, Even Søndre Råen og Ole ibid.

For retten fremkom Ole Knutsen Kibstad (skal være Nibstad, han var fra Haugerud i Krødsherad) og produserte en stevneseddel av 3.febr.sistleden, hvormed han innstevner Torbjørn Rud til å høre på endel prov om skjelne og dele imellem Fjeldsmarken og Havik med videre etc.

Dernes innga Knut Andersen Ørpen på egen, moders og consorters vegne, en annen stevneseddel av sistleden 19.mars, ved hvilken iligemåde stevnes Torbjørn Rud at være overværende mens riktig markeskjelne imellem Havik og Fjeldsmarken ved sorenskriveren av Buskerud og meg forrettes, med videre des innhold.

Efter stevningenstilhold møtte samtlig partene såvelsom innstevnte prov tilstede, undtagen Ole Engebretsen Strømsot, som sies ei at være stevnet.

På lensmannens Halgrim Gulsviks vegne var tilstede Ole Guttormsen Gulsvik, så og lensmannen av Krødsherad Truls Sleviken.

Efterat eden var provene forelest, ble de efter første innførte stevneseddel endelig fremkallet som følger:

Gulov og Kari Gulliksdøtre kunne ei efter Torbjørn Ruds påstand imot loven admitteres til at prove i denne sak, såsom de befinnes at være salig Anders Gulliksen Veikåkers halvsøsken, og selv som medarvinger til den omtveistede mark interesserer.

Ole Pukerud ble fremkalt, og tilsto at Redals setervei til Haviken var fra Nibelven over noen brennhover til Haugerudveien i gammel tid for 30 år siden, og derfra til Dybedalen og siden til Haviken. Men steden egentlig at utvise, vet han ikke. Men synes at veien i de tider gikk noe ovenfor det sted som retten nu holdes.

Nils Snersrud og Ole Toresn Sannum refererte seg til hvis de på Trøgstad tinghus den 31. juli 1693 forhen provet haver, som i min og lagrettets dom av samme dato finnes innført. Ellers vitnet Nils Snersrud at gamle Redalsseterveien gikk for 22 år siden noget stykket ovenfor hvor retten nu holdes, over berget og siden ned i Dybedalen.

Knut Garaaen (Gåran) minnes ikke (ordet strøket over) egentlig hvor gamle seterveien var, nemlig et lite støkke ovenfor hvor retten holdes, og siden over Haugerudveien ned til Dybedal, og det for 32 år siden.

Ole Solemstøen vitner at ha tjent for over 40 år siden på Rud i Soknedalen hos salig Kristoffer Rud, som da brute veien. Av hvilken han hørte si, at skjelne og dele imellem Fjellsmarken og Rud gikk ifra Rudsflagen opp i Sledespolen, og derfra i en sten ut mot Fleldveien stående, fra stenen opp i Rudsdypet, fra Rudsdypet i en sot (såte?) eller røys som holder øst og vest, derfra og nordefter inntil Hallingdals eier vedtar. Forklarte videre at delet skulle ha sin begynnelse fra Svartkjennet opp i Gilderdalen og så videre ut supra. Videre hadde de ei at prove.

Efter den annen stevning ble fremkalt Elling Rishovd. Prover at han minnes for 4 a 26 år siden, at den gamle redals seterveien blant andre steder var fra Nibelven inntil Dybedal omtrent herved som retten betjenes, og her forbi.

Karl Lille Hval er på sin hustrus vegne selv interessert i Fjellmarken.
S.161a.

Ole Guttormsen Leknes gestendiger at ha hørt av Torbjørn Rud forleden sommer, som han med sin corporlig ed stadfester, at det var så snakket første gang imellem salig Anders Veikåker og hannem Torbjørn Rud, at Torbjørn Rud skulle ha eiendom i Havik til Dybedalen, og derifra i Lomviken. Men det ville jeg ikke holde, sa Torbjørn. Derfor bar jeg pengene opp til Gulsvik igjen, sa han.

Fredrik Sønstebys tilstand var, at han har hørt av folk si det samme som Ole Solemstøen omprovet har.

Derefter fremla Torbjørn Rud en stevneseddel, hvorved han innkaller en del prov til sin saks forsvar av 27.martii etc.

Formedelst contraparten protesterer ei at være stevnet til at høre på prov, er stevningen renoceret.

Hvorefter samtlige innførte, nemlig Ole Pukerud, Nils Snersrud, Knut Gåran, Ole Solemstøen, Elling Rishovd og Fredrik Sønsteby avla deres ed efter loven med opprakte fingre.

Knut Ørpen begjærte at innføres, at det makeskiftebrev imellem hans salige fader og Torbjørn Rud ble ei forferdiget før efter den salige manns død.

Som dagen er forløpen, er saken opptagen til imorgen, efterat en dom datert Trøgstad tingstue den 31.juli ble inngivet, som av begge partene med de deruti anførte documenter in original ble fremlagt, såsom hans høye exe.se hr.U.F.Gyldenløves resolution av 10.juni 1665.

Item salig Anders Veikåkers adkomst til Havik av 16.april 1680, hvilke begge av citanten er inngivet.

Andre dagen forføyede vi oss med partene samt lagrettet igjen til de omtvistede steder til en bekk som løper tvert over marken til Nibelven, hvor innstevnte Torbjørn Rud formente og påsto at delet imellem Haviken og Fjellsmarken burde være. Men citanten Knut Ørpen et consortes protesterte, at det ei burde skje. Men at delet burde gå efter den muntlige avtale som imellem salig Anders Ørpen og Torbjørn Rud eller Ole Nibstad skal være gjort, såsom fra den gamle Redals setervei og i Dybedal under Havikjordet og dalen nordefter til Lumviken i Brevannet, efter deres førte provs forklaring.

Da såsom sådanne prov ikke kunne ansees gyldig imot fremlagte makeskiftebreve som av de to eldste salig Anders Veikåkers sønner vare bekreftede, har vi vært forårsaket nærmere at observere og begranske de omtvistede og påstevnte marker, hvor separartion billigst kunne være, som og var partenes begjæring.

Har så efter overveielse taget vår gang fra en odde sønden i Breivannet, som viser tvert over og midt over Breivannet. Derifra opp over åsen til en stor bjerk som med et kors ble merket. Derifra til en krøllet furu som og ble merket. Derifra til et lite berg hvor vi oppla en steinrøys. Siden korsede vi der nedenfor en høy furu som står ut mot en annen krøllfuru. Og begav oss så derfra ned til almueveien som går fra Haugerud til Havik, hvor vi digt nordenfor veien sammenkastede en stor steinrøys . Endeligen derifra til den nørdeste ende på Bersjøen.

Og faller samme voris strekning midt fra Breivannet som meldt, av nord nordost i syd sydvest til nørdest i Bersjøen.

Og så som det stundede mot aftenen, forføyde vi oss ned i bygden igjen til Hoverud (Haugerud), hvor vi forla partene at møte til imorgen tidlig, og der endelig dom avvarte.

Hvor da citanten Knut Ørpen på medsøskens vegne foregiver, at omennskjønt hans tvende eldste brødre Anders og Erik Anderssonner, har forseglet og med deres forseglinger og hender confirmert det makeskiftebrev av 12.okt.1681 opprettet, imellem deres salige fader og Ole Nibstad, så har de yngre trende brødre ei consenteret deruti. Ei heller møtte Torbjørn Rud den 2.oktober 1685 på arvetomte Søndre Ørpen efter lovlig innstevnelse med samme makeskiftebrev at produsere, hvilket han og på sin moders vegne påsto, såsom hun sier seg om samme makeskiftebrev intet at være vitterlig.

Videre ble ei av partene inngivet eller påstått, hvorfor således sluttet og avsaugt:

Såsom de av citantene førte prov ei synes billigen at kan ansees imot de til tinge og arveskiftet Veikåker (Ørpen S.161b. overstrøket) publiserte gyldige makeskiftebreve, som forhen i akten finnes innfører, ei heller imot en dom forleden års 31.juli passert, som ennu befinnes upåstevnt og ucasseret, da har vi bemelte vitners tilstand ei kunnet bifalle. Men for rett forefunden at skjelne og dele imellem Fjellsmarken og Haviken bør være efter den gang, de merker og streker som vi igår gått og opprettet har.

Hvilken og egentlig i akten finnes spesifiseret, nemlig fra midt over Breivannet inntil den nørdeste ende i Bersjøen. Hvilket dele partene i alle måter bør holde seg etterrettelig og ei derimot gjøre hinannen på enten av sidene noen hinder eller forfang i noen måte. Såsom den vestre side av skjelnet er Fjellsmarkens eiermenn og den østre Haviks beboende berettiget.

Og efterdi tilforn ei er stevnet og kaldet på noen skilsmisse i disse omtvistede marker, og av Elling Havik påstås en liten rugbråte litt vestenfor besagde voris delegang beliggende, av hannem at være åvirket og besådd, hannem at måtte hjemfalle, da kan ikke sådan hans billige foregivende frafalles, men forefunden at hvis avgrøde på bemelte bråte for inneværende år kan falle, bør at være bemelte Elling Havik følgaktig.

Belangende de 14 rdl Ole Nibstad uti sitt stevнемål pretenderer av contraparten Torbjørn Rud, da som det er en sak som henhører at desideres til hans verneting, er den og der ham henvist.

Omkostningene oppheves billigen på begge sider, eftersom delet er begge partene til tjeneste, og nu efter egen begjæring opprettet.

S.171a.

ALMINNELIG SAKETING PÅ TRØGSTAD TINGSTUE

den 4.juli 1694.

Overværende efterskrevne lagrettesmenn: Engebret Eriksen Gile, Ole Jensen Vaker. Nils Hverven, Kristoffer Haldum, Knut Veien, Engebret Veisten og Erik Tandberg, samt Knut Olsen Vaker. Overværende k.m.fogeds fullmektig Christian Tommesen samt lensmannen Peder Rasmussen.

Ble allerunderdanigst publisert alle de kongl.allernådigste forordninger som folio 166 finnes innført, undtagen skattebrevet som tilforn er bleven særdeles opplest. Dernest ble tinglyst efterskrevne breve:

Gro Gudbrandsdatters gavebrev til hennes mann Ole Knutsen Veien av 24.mai 1694.

Jørgen Larsen Nordre Semmens kjøpebrev på 5 1/2 fjerding korns landskyld i Nordre Semmen av 14.nov.1693.

Lars Simensen Dramdals skjøte på 5 1/2 (fjerding) gods i Nordre Semmen av 3.mai 1686.

Christoffer Hansen Arctanders kjøpebrev på hvis sagtømmer Anders Nilsen Mas (Moss) kan ennu ha til overs i elven, av 2.juni 1694.

Gudbrand Lundes skjøte på 1 1/4 skinns skyldgods i Lunde, av 30.mai 1694.

Hans Hansen Arctanders skjøte på den åttende part i Nedresagen ved Hønefossen, dat.7.des.1692.

Gudbrand Setrangs skjøte på 4 3/5 setting uten bygsel i Nordre setrang av 15.mai 1694.

Eggert Stochflets skjøte på 1 skippund i Vågård, 1 hud 3 skinn i Haugerud, 1/2 hud i Finnsand, 1 skippund i Veien etc, datert 31.mars 1693.

Tolderen Gerhard Treschov, hans skjøte på Snellsagen ved Hønefossen, dat.5.mars 1694.

Engebret Jonsen Skjørvoolds skjøte på 1 fjerding 2 settingers odelsgods i Skjørvold av 19.april 1693.

Simen Almes skjøte på 1 1/2 fjerding gods i Søre Alme, dat.3.juli 1694.

S.171b.

Samuel Hansen Arctander på sin moder Ingeborg Hansdatters vegne, lar idag opplyse det pant i Strande i Ådalen, om de retteværende som er Karen, salig Johannes Hovs barn og arvinger, vil det innfrelse. Ingen lot seg innfinne som der til noe svarte.

Fullmektigen fordret dom i den sak mot Halvor Sørum og Knut Riper som fol.153 innført og til denne tid oppsatt. Hadde ei innstevnet videre prov til sakens opplysning. Halvor Sørum møtte ei i retten. Knut Riper var tilstede. Videre ble ei inngivet.

Efterdi Halvor Sørum selv for retten på seneste holdende saketing vedstått at ha slått efter Jens Sørum, men vet ei at han ramte ham, hvorav sees at han til sin neste at beskadige har vært interessert, Og dermed ei undskylt, efterdi Johannes Olsens edlig tilstand stemmer således dermed overens, at Halvor slo til Jens og ramte ham med en pøg (påk). Item Anders Olsen Hønefoss og Erik Jacobsen Bråten forklarer at samme dag slagsmålet skjedd, besiktiget de Jens Sørum, som hadde 5 blodveed i ansiktet og akselen rød og blå, og at han gav fore at samme ham av bemelte Halvor tilføyet.

Da efterdi loven befaler at for stavshugg at skal bøtes 3de 6 lod sølv, bør innstevnte Halvor Sørum samme bøter under høsttinget at clarere og utrede under adferd i hans midler efter loven.

Belangende Knut Riber, da efterdi ikke noen prov kan vitne ham at ha tilføyet Tor Kristensen noen motvillig hugg eller sår, og at hva som kan være passeret er skjedd i drukkenskap, thi er innstevnte Knut Riper for smme søkning frikjent.

Monsr.Tron Clausen møtte i rette og pretenderede dom over innstevnte Jens Nordby, som fol.157 finnes innført, alleneste efter den regning han i retten har inngitt.

Efter riktig gjorde avregning blir Jens Norby til salig madame Places sterbo skyldig 9 rdl 2 ort 22 sk, som han gestår siger 1 rdl 3 ort 11 sk. Men skydsferd ville han ikke gestendige at betale med penger, men når de ble påfordret ville han gjerne føre.

Da er Jens Nordby tilkjent at svare til salig madame Places sterbo 7 rdl 3 ort 11 sk, med samt uti omkostning 2 rdl innen innen 15 dager at innredes under lovens foresigende.

Og dersom Jens Nordby skulle herdes imot loven ikke at gjøre landherren tilbørlig skydsferd efter loven når han tilsiges, både om de refererede og efterkommende, da derfor at stande til rette efter loven.

Peder Medbøen stevner Anders Bårnås, Paul Haukedalen med flere efter stevningens formeld av 23.mai 1694, for hvis åvirke de i Medbøen skog skal ha begått etc.

Anders Bårnås's tilstand at ha hugget ifjor vår ytterst ved Frisvannet efter Fredrik Sønstebys beregning 45 tylter furu sagtømmer.

Paul Haukedalen tilsto samme tid og på samme sted efter Fredriks beregning at ha hugget ved 60 tylter tømmer.

Peder Knutsen gestendiget for 2 år siden efter Fredriks beregning at ha hugget ved og oven Frisvannet i sameie skog 24 tylter sagtømmer og 20 tylter for Erik Veikåker, og kjørte han ifjor vår.

Jon Bjørke tilstår at det er nu på 4 år siden, da hugg han for Erik Veikåker ved Halvarshøl 30 tylter tømmer.

Rønnau Hovland vedgikk for 4 år siden på Erik Veikåkers vegne at ha drevet 16 tylter tømmer fra Sandvasselven, hvorhen hun det med mere som ennå på stedet er beliggende, og hun ei kan minnes hvor meget.

S.172a.

Helge Olsen Strømsot (Strømsått) vedgikk på Erik Veikåkers hånd at ha hugget ved Halvarshul for 4 år siden 30 tylter furu og gran tømmer. Og den store bråte han med Jon Bjørke, Tomas Omuth (Åmot) og Tor Ouren hadde røddet i den, skjedde med Fredriks og Eriks vilje, hvilket Jon Bjørke og Tomas Åmot gestendiget således sant at være.

Ole Engebretsen tilsto ei at ha hugget mere ved Halvarshul utmed fornevnte store bråte i sameie skog til Medbøen og Sønsteby, enn en liten bråte til et qt.land som han hadde med Fredriks forlov.

Jon Olsen tilsto at Fredrik Sønsteby leide ham til at hugge 20 tylter tømmer for seg norden for Frisvann, det for 2 år siden.

Ellers tilsto samtlig forinnførte at være leid til deres hugst som de har begått, av innbemelte Erik Veikåker og Fredrik Sønsteby.

Videre hadde de ei dermed at gjøre.

Tor Ouren var ikke tilstede. Men på hans vegne tilsto Helge Olsen at han for betaling hugg for Erik Veikåker i store bråte 30 tylter furu og gran tømmer.

Citanten begjærte at de samtlig burde skaffe deres hjemmelsmann til samme nu tilståede hugst, hvilket enhver gestendiget for seg at være Fredrik og Erik.

Citanten Peder Medbøens sønn Gudbrand ibid, på sin faders vegne til sin nærmere retts søkning, av retten begjærte beskrevet således som passeret.

Lisbet Sophia, salig Anders Jacobsens, innstevner Ellen Trøgstad for 25 rdl 18 sk., hun henne efter avregning ved hennes sønn Kristen Villadsen sluttet den 25., siger den 5.xbris 1691, og med hans hånds underskrift finnes bekreftet. Stevningen er datert den 21.jan.1694.

Innstevnte Ellen Trøgstad møtte i retten, tillike med hennes sønner Erik og Kristen Villadssønner. Begjærte oppsettelse, og formente og fastelig påsto, at efterdi de erbyder seg til betaling med bordførsel og annet arbeid, de ei blitt tilkjent at svare citantens fordring med rede penger, såsom gjelden reiser seg av oppbåren vare.

Og formoder efter forordningens tilhold at befries for den halve summa, som er datert den 6.sept.1688.

Salig Anders Jacobsens sønn, Anders Andersen, var på sin moders vegne tilstede for retten. Begjærte dom i saken og ville ei tilstede videre oppsettelse i saken, såsom den innstevnte har hatt tid og respit nok fra seneste ting til nu at betenke seg i. Som dagen er forløpen, er saken opptagen til imorgen til doms.

Peder Sørnum stevner Paul Alfsen Hval for et jordebytte han har gjort med ham, med videre stevningens formeld av 3.april 1694. Den innstevnte Paul Hval møtte ei tilstede, hvorfor stevnevitnene Julius Kristensen og Rasmus Jørgensen Frok avhjemlet ved ed, at han efter stevningens påskrift var lovligen varslet til idag at møte. Citanten innga et makeskiftebrev av 9.april 1692 av vedkommende Paul Hval, samt hosværende vitner underskrevet, hvor han reverserer seg at gi samme på forseglet papir når det kunne tilkommes. Hvilket han dog efter at det på det tilforordnede stemlet papir var transporteret, har "torgiverseret" at underskrive. Hvorfor citanten har vært årsaket at innkalle de vitner samme brev underskrevet, at gestendige hva sammenheng samme seg haver, nemlig Anders S.172b. Jørgensen og Paul Andersen. Hvike efter avlagte ed prøvet enstemmig, at Paul Hval og Peder Sørums forening er uti alt ord for ord passeret som det uti det av dennem underskrevne brev finnes anført. Og at intet forseglet papir samme tid var at bekomme, og at brevet omtrent en 8 eller 14 dager derefter var transporteret på det beseglede påpir efter forordningen. Den innstevnte Paul Hval er lagdag til den 25.hujus forelagt.

Den 5.juli ble retten igjen uti forskrevne lagrettes overværelse betjent. Overværende lensmannen Peder Rasmussen.

Da er avsagt uti den sak imellem Lisbet Sophia salig Anders Jacobsens, på den ene, og Ellen Trøgstad på den annen side, således:

Den av hans maj.allernådigste utgivne forordning av 6.sept.1688 kan ikke efter påtand befri innstevnte Ellen Trøgstad for den halve citantinnens fordring, efterdi den melder allereneste om den tid som er forbi, og ei om den nærværende.

Og efterdi den innstevntes sønner, Knut og Kristen Villadssønner, in anno 1689 og 1691 med deres henders underskrift i citantinnens regnskapsbok bekrefter gjelden, da kan ei forbigåes at innstevnte Ellen Trøgstad jo bør svare til citantinnen, den dydedle matrone Elisabet Sophia salig Anders Jacobsens, den skyldige pretenderende summa, som bemelte Ellen Trøgstad ved hennes 2de myndige sønner Erik og Kristen Villadssønner, i går for retten tilsto ved erbydelse til

betaling, nemlig 25 rdl 18 skilling, og det innen måneds forløp under execution efter loven.

Anders Jørgensen ved Hønefossen stevner på sin broders hustrus vegne Peder Nærstad for 30 rdl han hannem skyldig. Stevningen er datert 18.juni 1694.

Innga en kontrakt passeret 16.aug.1690, som melder om samme sum.

Anders Jørgensen formente og påsto at Peder Nærstad bør svare ham kapitalen med des påløpende renter efter kontraktens innhold, samt i omkostning 4 rdl.

På Peder Nærstads vegne møtte Rasmus Rasmussen Århus, og fremla et skiftebrev av 23. og 24.okt.1690, hvoruti meldes intet om de pretenderende 30 rdl at var innført, som forberørte kontrakt omformelder, undtagen et "kueværd" som citantens broders hustru Kari Kristoffersdatter skal svares. Hvorpå fulgte Peder Nærstads skriftlige innlegg av igår.

Anders Jørgensen inngav fogdens fullmektig Christian Tommesens kvitering på 14 rdl. som Peder Nærstad i kong. skatter for samme har utlagt, dat.11.jan.1694.

Videre ble ei inngivet, men partene efter deres protestationer begjærte dom.

Avsagt:

Efterdi eragtes av den i rettelagte K.M.fogeds fullmektigs kvittering for resterende kongl.maj. allernådigst påbudne skatter, at innstevnte Peder Nærstad på citantens vegne har in Januari inneværende år clareret 14 rdl, hvilke citanten igjen uti den summa hannem efter innførte lovlig til tinge gjorde forening på sin broders hustrus vegne tilkommer, har decorteret. Og omennskjønt merbemelte Peder Nærstads påstand kan være at han uti det i retten inngivne skiftebrev intet mentionerer om denne gjeld, han derfor bør fri at være, så sluttes dog at han som for så kort tid siden har kjent seg ved samme gjeld, idet han derpå ut supra meldt har betalt 14 rdl, ei for resten at betale kan bli forskånet. Og derfor tilkjent innen månedsdag til citanten efter forenings medfør at svare S.173a. 16 rdl, med rente fra den 16.aug.1692 til dato. Item uti omkostning 1 1/2 rdl, såfremt det ikke hos hannem ved execution efter loven skal utsøkes.

Marte Hesselbergs sak mot Harald Frok etc fra seneste 6.mars hitfløtt, opptages med hennes fullmektig Anders Jørgensens consents til den 25.hujus, og har han til samme tid til vedkommende at lade lyse oppsettelse, efterdi de innstevnte ei møter.

ALMINNELIG SAKETING PÅ GOMNES TINGSTUE I HOLE 6.juli 1694.

Overværende fogdens fullmektig Christian Tommesen, lensmannen Johannes Svarstad, samt efterskrevne lagrettesmenn, nemlig: Lars Svarstad, Gul Heiren, Ole Vesetrud, Isak Vik, Rolf Rudsødegården, Knut Berregården (Berggården). Gudbreand Hollerud og Ole Opsal.

Ble allerunderdanigst publisert hans maj.allernådigt givne fordringer som folio 166 finnes innført, undtagen skattebrevene som forlengst er tinglyst.

Ble så publisert Eggert Stochflets skjøte på 3 fjerdinger gods i Leine med mere gods annensteds, dat.31.mars 1693.

Item Nils Amundsens bygselseddel på Lårvik, som skylder 2 skinn, datert 14.mars 1694.

Item hr.president Hans Must'es skjøte på en fjerding tunge og engeland i Vekkeren, dat.5.juli 1694, hvilket den selgende Peder Olsen Sørnum vedgikk at være riktig.

Cort Brun varslet Engebret Stiksruds kvinne og arvinger for 24 rdl 2 ort 16 sk. Johannes Stiksrud møtte på sin datter enkens vegne, og vedgikk gjelden at være riktig. Hvorfor Engebret Stiksruds kvinne og arvinger er tilkjent til citanten Cort Brun at svare oveninnførte 24 rdl 2 ort 16 sk innen 15 dager under execution i deres midler efter loven.

Hr.secretairer Lorentz Roth stevner Jacob Luth efter obligation for 200 rdl, han ham skal være skyldig med des rente.

På Sr.Jacob Luyhs vegne møtte ingen at svare til saken, hvorfor stevnevitnene ble påropt ved ed at avhjemle deres varsel efter loven.

Men ingen innstillede, hvorfor jeg med lovens 1.boks 6.cap. 3.art. som expresse melder, at når kallseddelen av saksøkeren selv er skreven, skal stevnevitnene selv komme til hjemtinget og vitne med ed og oppragte fingre, at de ham som tiltales lovligen stevnet haver etc., ei bør understå jeg saken meg at foretage. Men får bero til ny stevнемål.

Christen Christensen Domholt stevner forrige fogd Christen Christensen Frøyshov for resterende lønn på 20 års tid, stevneseddelen datert 21.juni sistleden.

Fogden Sr.Christen Christensen lot ved Hans Frognøen inngi sitt innlegg av idag.

Efterdi Christen Domholt er forhindret ved den oppvartning han hos Sr.Jacob Luth haver, at møte tildtede for retten, har han ombudet Sr.Christian Tommesen til saken på hans vegne at svare, og til neste ting begjærer oppsettelse. Hvilket man ham

som citant ei har kunnet refusere, og derfor innstevnte til samme tid at møte forelagt.
S.173b.

Lars Simensen Dramdal stevner Jacob Luth for hvis han hannem er pliktig med videre stevningens formeld av 9.febr.1694, som fra forleden ting er hit forfløtt.

Innga sin regning på 14 rdl 2 ort 7 sk. dat.24.febr. sistleden.

På Sr.Luths vegne møtte Jens Sass og inngav hans skriftlige innlegg av 3.juli 1694.

Såsom loven bevilger dommer at tilforordne forstandige dannemenn til at gjøre utregning og liquidation i de stridige parters overværelse, da har jeg av sådan årsak tilnevnt de dannemenn Gunder Sørensen og Knut Riper ved Hønefossen, at de til den 24.september førstkommende, ville la seg innfinne på Domholt i Hole prestegjeld, til at gjøre riktig regning og liqvidation i partene Jacob Luths og Lars Dramdals overværelse. Hvilke begge seg til samme tid og sted har at innfinne.

Hvorefter endelig dom til neste ting kan avvartes.

Og har de dannemenn Gunder Sørensen og Knut Riper ei at påtviste, at de jo for deres umake og reise tilbørligen skal vorde avlagt.

Denne oppsettelse har citanten og bevilget.

OPPSETTELSESTING PÅ TRØGSTAD TINGSTUE I NORDERHOV
25.juli 1694.

Overværende nestinnførte lagrette som supra folio 172 innført, så og fogdens fullmektig og lensmannen.

Hvor Peder Sørnum, efter at hans vederpart Paul Hval hadde latt ved Ole Nilsen Follum inngi sitt innlegg av idag, som neste ting til denne tid ble forfløtt, bevilget oppsettelse i saken til neste ting. Til hvilken tid Paul Hval er forelagt i retten at møte.

Den sak angående Harald Frok og Nils Villadsens enke fol.157 innført og til denne tid forfløtt, ble igjen idag av Marte Hesselbergs lagverge i rette fordret. Som påstår at de innstevnte bør gjøre citantinnen bekjent hva og hvormeget hun uti de i pantebrevet omrørte plasser bør ha for hennes utlagte 16 rdl. Og ifall de det ei gjør, da at svare henne hennes

utlagte penger fra forskrivelsens dato med renter, samt omkostning 3 rdl. Hvorpå han var dom begjærende.

Harald Frok møtte i rette. Sa at efterdi ingen skifte ennu er holdt imellem søskende, vet han ennu ikke hvor meget ham på sin kvinnes vegne efter hennes salige fader kan tilkomme. Det samme tilsto og Peder Rasmussen på Maren, salig Nils Villadsens vegne, som og produserte et innlegg av 23.juli sistavvigt.

Even Pedersen Jonsrud tilsto at ha sin plass i pant av Frode Andersen, og har ei derav gitt noen noe derav siden han seg det tilforpantet.

Klaus Gudmundrud sa ikke at ha gitt noen rettighet av samme plass som skylder 1 lispund, siden han dit kom.

På Amund Åsens vegne svarte Peder Rasmussen, at han betalte sin rettighet til Jens Tygesen, som det i pant haver.

Videre ble ei av partene inngivet eller protesteret.

Da er således avsaugt.

Dersom de innstevnte Harald Frok og Nils Villadsens enke ikke innen førstkommende julaften gjør citantinnen fornøyelig forklaring, hvor meget gods hun i de påstevnte plasser Jonsrud, Gudmundsrud og Åsen bør ha til forsikring for hennes til dennem forstrakte 16 rdl, da bør de enhver pro qvota samme 16 rdl til henne uvegerlig at contentere, med samt rente fra pantebrevets dato til samme tid, efterdi hun, efter forskrevne plassers beboende, deres tilstand, av hennes utlånte midler ei har nydt noen lovlig inntekt, og det efter lovens 5.bok 7.cap S.174a. 17.articuls anledning.

De inciterede har derimot igjen deres lovlig søkning enten til deres medarvinger eller bemelte plassers beboende, for hvis dem, når først er holdt lovlig skifte, med billighet på resterende landskyld siden salig Anders Hvervens dødelig avgang pro qvota kan tilkomme.

Prosessens omkostning erstattes citantinnen med 2 rdl.

RETTERGANG PÅ DEN OMTVISTEDE BRÅTE PÅ KVERNBERGBAKKEN

1.august 1694.

Overværende efterskrevne lagrettesmenn av Norderhov prestegjeld: Peder og Gudbrand Berg, Knut Veien, Johannes Ve, Jens Nordby og Jens Sørum. Så og lensmannen Peder Rasmussen.

For retten fremstilte seg den hederlige matrone Margrete Mule. og fremla en stevneseddel hvor hun innkaller Ellen Trøgstad for en bråte, hun skal ha tiltaget og rødd i Hønen sameie gårds mark med videre stevningens formeld av 13,juni 1694. Fremla hennes ydmygst andragende til hr.cansellie råd Tonsberg, med derpå deres gunstig resolution av sist avvigte 5.juli.

Innstevnte Ellen Trøgstad tillike med de i stevningen ommeldte prov møtte personlig tilstede for retten.

Møtte og på åsteden Margrete Mules felles medeier Tor Clausen, som landherre for Østre Hønen, Siver, Erik og Anders Tandberg, samt på Marte Hesselbergs vegne Anders Jørgensen, som formente at være sameier til den omtvistede mark.

Kristen Li og Ole Gagnum kjenner seg til havn i den påstevnte mark at være sameier, men ei til hugst og rødning.

Ble så fremkalt de i stevningen innførte prov, og efter at forklaringen på eden ble dem forelest, fremkom Tor i Sundet, mot hvilken Eli Trøgstads sønn Erik protesterte, at han ikke burde antages til at prove i denne sak, efterdi han er en husmann boende på Hønen eiedeler og derfor villig.

Provet at i den tid Ole Torkildsen, som brukte begge Hønen gårde, satte ham ved Kvernbergsund, da sa han til ham, som er omtrent 30 år siden, dersom du ser at Villads Trøgstad kommer ned for Kvernbergbakken at hugge stør (staur) eller skived vesten for veien, da skulle han sette hvert tre igjen på stubben eller bøte 1 ort sølv.

Minnes ei at Trøgstads besiddere har brukt noen tid noe neden for Kvernbergbakken. Men de på Hønen har hugget stør og skived i den omtvistede mark. Ellers tilsto han at den tid salig commissar Larsen brukte Hønen, da gikk salig Gunder Gagnum med hannem og viste delet imellem Trøgstad og Hønen. Og sa at Trøgstad eier gikk ikke lenger enn øverst i Kvernbergbakken og ned i Svartstenen i elven.

Derimot protestered Erik Trøgstad at ingen efter års forløp måtte prove annen manns ord.

Mikkel Ringåsen provet, at som han for 24 år siden bodde på Ringåsen, da hugg han for Ole Hønen upåanket både stør og skived nedenfor Kvernbergbakken på både sider av veien. Har ei visst at Trøgstad i 30 år har hatt noen bruk neden for bakken, ei heller hvem eiedelerne tilhører.

Karen Gagnum lot ved Ole ibid. undskylde seg, at hun ikke for alderdom og svakhets skyld kunne møte, og at hun vet intet om eiedelerne.

Oven Bjørnsen tilsto at han tjente i 40 år på Hønen, og er nu 20 år siden han kom derifra. Da hugg han på begge sider av veien neden for Kvernbergbakken, såvel som borten for bakken både stør og skived. Vet ei hvem den omtvistede mark tilhører.

Tollef Hov tilsto at han tjente på Hverven for 40 år siden. Da hugg Ole Hønen stør og skived neden for bakken, og hørte ikke at noen ankede derpå. Men visste ikke på hvilken side av veien han begikk samme hugst. Men hugg hvert år i 6 år han tjente der.

Tollef Møller tilstår at han for 35 år siden tjente på Hønen. Da hugg han brenneved, skived og stør neden for bakken østen for veien, og ellers hvor han så best leilighet. Og der som

rugen står nu, var intet uten brenneved. Den kjørte han hjem. Så ingen bruke enten østen eller vesten for veien undtagen Hønen og Tandbergs besittere. Hørte aldri at Trøgstad den tid brukte noe neden for bakken.

Ole Eikli prøvet at Tandberg og Hønen har alltid brukt og hugget både brenneved, skived og stør på begge sider av veien neden for bakken. Vet ei hvem eiedelerne tilhører, og hørte S,174b. aldri at noen anket derpå. Ellers tilsto han at salig Villads Trøgstad hadde hugget for noen og 30 år siden en bråte noe sønden for den rugbråte som omtvistet, ned mot elven til bekken. Vet ei hvem eiedelerne tilkommer.

Kristen Li sier seg interessert i saken, hvorfor han ei kan antages til provning.
Mari Tandberg er i ligemåde interessert.

Søren Bendiksen gestendiget at han fulgte med salig Villads Trøgstad på veien ned til Kvernbergbakken. Da sa han til ham, jeg har en bråte her neden, som jeg har røddet, og Tomas Tandberg "saade den falsch" for meg, så jeg fikk intet igjen. Og han gjorde det på avinds verk, for han ville ikke unne meg den.

Vet vel at Hønen og Tandberg har brukt neden for bakken, men vet ikke at Trøgstad har hatt noe brukt neden for bemelte bakke.

Elling Krakstad vedgikk at han for 22 år siden tjente Ole Hønen. Da sa han til ham at han skulle hente badstueved nedenfor Kvernbergbakken på den østre side av veien, der finner du barkeflåning. Du har ikke behov at befatte deg med noe på den vestre side, det kommer meg intet ved alt til bekken. Og i 3 år mens han var der, hugg de intet som den omtvistede rugbråte var, efterdi der intet var at hugge.

Ole Hønekilen tilsto, at for 23 år siden var han at arbeide på Hønen. Da hugg han og Gunder Ovensen skieved for Ole Hønen på den vestre side av veien neden under den omtvistede rugbråte. Samme dag hugg Villads Trøgstad stør inn i samme bråte, som nu rugen står. Som Ole Hønen fikk det at vite, lot han anden dagen derefter spenne et par hester for en slede, og satte Ole seg på sleden tillike med Ole Hønen og kjørte så hen hvor Villads hadde hugget størem. Da sto Villads og hadde lastet støren på sin slede. Dermed tok de støren fra Villads og la den på sine sleder og kjørte den så hjem til Hønen.

Ole Gagnum er interessert.

Harald Hesselbergs tilstand var, at han har hørt av salig Gunder Gagnum, at delet mellem Trøgstad og Hønen var efter øverst i Kvernbergbakken og like i Svartstenen.

Embret Veisten har intet annet at prove, enn at det han så for omtrent noen og 30 år siden, at Tomas Tandberg sådde en bråte

neden for Kvernbergbakken. Men hvem han sådde den for, vet han ikke. Tilsto videre at samme bråte var på samme sted ned etter bakken hvor denne omtvistede nu er hugget.

Dernest ble av contraparten Eli Trøgstad fremkalt efterskrevne prov, nemlig :

Kristoffer Haldum vandt, at Villads hadde for 36 år siden en bråte neden i Kvernbergbakken på det sted hvor bråten nu står. Vet ei at gjøre forklaring om hva eiedelerne tilhørte.

Peder Rasmussen Rå tilsto at han ikke tilegnede seg noen eiedeler vesten for veien mens han bodde på Hønen, som er omtrent 8 år siden han kom der ifra, og ellers bodde han der i 14 år. Ei heller hørte han at hans formann gav seg noen tanker derom, ei heller vet han om noe skjelne og dele imellem Hønen eller Trøgstad.

Erik Trøgstad beropte seg på flere prov til imorgen at fremføre.

Monsr. Tron Clausen som landherre til Østre Hønen, protesterte og fastelig påstår at den påstevnte bråte blir ham tillike med andre sameiere tilkjent efter provenes tilstand, og Eli Trøgstad tilkjent at betale skadegjeld og landnåm efter loven.

Som dagen er forløpen, opptas saken til imorgen, og er partene, provene og lagrettet igjen forelagt seg på åsteden at innstille.

Den 2. august møtte vi igjen på åsteden ved den omtvistede rugbråte.

Erik Trøgstad fremstillet efterskrevne prov, nemlig :

Steffen Lerberg tilsto at for noen og 30 år siden, minnes han at Villads Trøgstad hadde en rugbråte neden i bakken på det samme sted som denne nu finnes hugget. Vet ikke hvem marken tilhører eller hvorledes han var kommen dertil, og hørte ingen anke derpå, thi han bodde en halv mil derfra.

Siver Tandberg protesterte herimot, at hadde han noen bråte, da hadde Tomas Tandberg gitt sitt minde dertil, efterdi de var i svogerskap sammen.

Siver Tandbergs løse beretning uten bevis bør ei følges, påstår Erik Trøgstad.

Rasmus Veisten provet at Villads Trøgstad hadde en bråte vesten for veien under bakken. Vet ei hvem eiedelerne tilhører, og det ved 38 ungefehr.

Ellers tilsto Ole Eikli at han ikke minnes at Villads Trøgstad i 40 år han har bodd på Eikli, der hvor den bråte nu er, har hatt noen bråte.

Efter at de innførte provs tilstand var for dem av tingboken opplest, avla Tor i Sundet, Oven Bjørnsen, Tollef Hov, Tollef Møller, Ole Eikli, Elling Krakstad, Ole Hønekilen, Harald Hesselberg, Embret Veisten, Kristoffer Haldum, Peder Rasmussen, Steffen Lerberg og Rasmus Veisten deres corporlig ed med oppragte fingre efter loven, og tilsto intet videre om saken at være vitterlig.

S.175a.

Tron Clausen formente at om Peder Rasmussen av "nachlessighed" har forsømt at søke Hønens eiedeler, derfor burde han ikke miste sin gårds lunder.

Hvortil svarte Erik Trøgstad, at han har ikke kunnet holde seg til det ham ei med rette tilkom.

Anders Jørgensen formente på egen og medconsorters vegne, at de ved allerede ergangne prov og gammel lovlig hevd, retteligen tilkommer den omtvistede rugbråte, og kjenner seg ydermere eier til Svartstenen. Hvorpå han var dom med forvoldende omkostning begjærende.

Erik Trøgstad formente at Anders Jørgensen og medanhørte ikke hadde noen adgang til det som har vært i en annens eie, hevd og bruk langt over den tid som loven derom formelder. Og så som klarlig bevises med provenes tilstand, en del av de som M. Mule selv har innstevnet, at min fader salig Villads Trøgstad, upåanket over den rolig hevd som loven formelder, har hatt bråten på det omtvistede stykke jord. Hvor imot M. Mule aldeles intet lovgyldig har kunnet frembringe til dessen svekkelse. Thi hva seg angår de prov som vil si at ha hugget staur og skieved for Hønens besitter Ole Torkildsen, hvilket ikke allene er skjedd på dette omtvistede sted, men endog andre steder i Trøgstad marker, hvilket fremmes ingen fundament at være til at vinne eiendom med. Og til overflod demonstreres med Peder Rasmussens vitner, at han som brukte Hønen gårder på 14 års tid, aldri tilegnet seg noe av denne omtvistede støkke jord, Ikke heller kan Hønens besittere nu efter ham på 8 års tid, som gårdene brukt haver, bevise at ha hatt noen hugst på dette sted, hvilket er nu over alt 22 år siden.

Min påstand er at samme bråte og eiendom fremdeles bør følge under Trøgstad som av alders tid har vært upåanket. Og M. Mule som uten lovlig søkning og dom i samme gårds eiedeler har innfalt, ei allene derfor med bøter bør ansees, men enn og for denne unødvendige og urettmessige prosesses omkostning bør svare en billig kost og tæring.

Ellers provet Kari Eikli at Villads Trøgstad hadde en bråte for lang tid siden ned i bakken som nu er løvskog, men minnes ei i 60 år mens hun bodde på Eikli, at der var noen bråte ut mot veien med avgrøde uti.

Hvilket og var Marte Sundets tilstand, som er født ut med Eikli og nu 50 år gammel.

Hvorpå de såvelsom Søren Bendiksen avla deres ed efter loven.